Ч. 176 (15.007). Львів, пятниця 12. серпня 193 Opłata pocztowa uiszczona gotówką Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація:
ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

КАПІТУЛЯЦІЯ БОЛЬШЕВИКІВ

ПЕРЕМИРЯ НА СОВІТСЬКО-ЯПОНСЬКОМУ ФРОНТІ.

ТАСС повідомляє: Дня 10. ц. м. амб. Шігемітсу відвідав ком. Літвінова. По балачках Літвінов висунув в імени совітського уряду таку пропозицію:

1) Відділи японських і совітських військ перервують всі військові операції в четвер 11. ц. м. в год. 12-ій (місцевий час). Уряди СССР та Японії видадуть негайно відповідні доручення. 2) Совітські та японські війська залишаться на становищах, що їх займали 10. ц. м. в год. 24-ій (місцевий час). 3) Мішана комісія, зложена з двох представників СССР і 2-ох японсько - манджурських представників під проводом арбітра, що його обі сторони виберуть собі зпоміж громадян третьої держави. 4) Демаркаційна комісія вестиме свою працю на основі договорів і мап, що їх підписали уповажнені представники Росії і Китаю.

Амб. Шігемітсу приняв дві перші умовини відкидаючи третю у справі арбітражу. Тоді Літвінов підчеркнув, що присутність в комісії незаінтересованого і безстороннього арбітра булаб найкращою запорукою, що дійде до угоди у справі визначення кордону. Одначе з огляду на спротив амб. Шігемітсу не налягав вже на арбітраж і тому третю умовину можна вважати приятою. Якщо йде про основи, на яких має опиратися праця демаркаційної комісії, то до порозуміння не дійшло. Амб. Шігемітсу запропонував, щоб комісія приняла за основу праці, незалежно від договорів і мап, що їх запропонував ком. Літвінов, теж інші невідомі матеріяли, що їх дотепер не предложено совітському урядові.

ЛІТВІНОВ ГОДИТЬСЯ НА ВСЕ.

В Токіо оголошено комунікат, що ком. Літвінов згодився в імени совітського уряду на пропозицію амб. Шігемітсу у справі передання документів, що їх має Японія, мішаній комісії. В четвер ком. Літвінов і амб. Шігемітсу узгіднять остаточно текст договору про перемиря.

РЕАКЦІЯ НІ БІРЖІ.

На вістку про угоду між Літвіновом і амб. Шігемітсу курс паперів на токійській біржі йде в гору. Вже в перших годинах по відкриттю біржі курс більшости паперів підскочив до 5 точок вище ніж був учора — з дальшою тенденцією до звишки.

СУРМАЧ УЖЕ ЗАТРУБІВ.

Точно в год. 12-ій вполудне (місцевий час) сурмач відтрубів сигнал „перерви вогонь" на лініях японських військ під Чанкуфен.

ДЕЗЕРЦІЯ СОВІТСЬКИХ ВОЯКІВ І ВТЕЧА ШЕФА СОВІТСЬКОЇ МІСІЇ.

Домеї повідомляє:

Японським військам під Чанкуфен піддалося знову багато совітських вояків.

Париський „Матен" повідомляє, що шеф совітської військової місії у Зовнішній Монголії покинув своє становище і втік до Манджуко. Шеф совіт. військової місії забрав мабуть зі собою цінні документи на тему військової ситуації Совітів на Далекому Сході. Одночасно забрав документи, що свідчать про поважний розвиток протиіталійської акції в рядах червоної армії.

НАРАДА В ЦІСАРЯ.

Міністр війни ґен. Ітаґакі і шеф ґенерального штабу кн. Канін виїхали дод надморської місцевости Гаяма, щоби скласти цісареві звіт про положення на совітсько-манджурському кордоні.

МОБІЛІЗАЦІЯ ЛІКАРІВ ТА ІНЖИНІРІВ.

Прем. кн. Коное наказав реєстрацію медиків та інжинірів згідно зі ст. 6. і 21. закону про національну мобілізацію.

Сокальський кордон та холмсько-волинська пустка.

Львів, 11. серпня 1938.

Передучора помістили ми некрольоґ на смерть холмсько - волинських культурно - освітніх та господарських українських установ і орґанізацій. Автор того небуденного некрольоґу, навязуючи до 20-ліття заснования тих нині вже неістнуючих наших орґанізацій, п. В. Островський із Луцька, вичисляє подрібно всі втрачені нами тамошні станиці, називаючи точну цифру сіл, що їх вони охоплювали своєю діяльністю: 1.100. Ця цифра покривається з даними, що їх навів у свому недавньому інтервю в „Політиці" кол. воєвода Борковський: „супроти українців (читали ми там) та політика (сокальського кордону) проявилася в ліквідації всіх леґальних господарських і культурних орґанізацій, що находились на терені Волині під впливами галицького УНДО. Були це з одного боку читальні „Просвіти", з другого молочарські і торговельні кооперативи. Їх загальне число сягало 800 одиниць" (п. Борковський не брав під увагу Холмщини і Підляшшя). Зліквідовано на Волині і Холмщині поверх 1.000 культурно-господарських станиць. Частину їх заповнили інші установи, які мали творити ніби анальоґічну працю, тільки вже „без ґаличан". Ґаличани не малиб ніякого жалю, ані ображеної амбіції, колиб ті установи, перейнявши просвітянську ідею та ціль рідної економіки, працювали, культурно й господарсько орґанізували нарід та виконували „власними силами" добру національну роботу. Дійсність показала, що велика частина тих нових установ це „ерзаци", які не заповнили пустки. Із тої частини чимало вже підлягло також ліквідації. Майже щоденна хроніка повідомляє про закриття тієї чи іншої „льояльної" установи. Одночасно приходять вістки, що українські маси на Волині й Поліссі, ба навіть — під впливом останніх подій — на Холмщині, відсепаровувані так дбайливо від небезпечної Галичини, щораз більш підпадають під впливи двох крайніх течій: боєвого націоналізму і комунізму. Казав про це вже і п. Борковський і кажуть про це і наші власні інформації. Очевидно, що зріст цих крайніх течій тягне за собою репресії влади, яких жертвою знову падуть українські леґальні культурно - освітні станиці; господарських нема там взагалі майже ніяких. І створена пустка щораз поглиблюється. А що репресії це завжди тільки засіб хвилевий, обрахований на безпосередній вислід, який не може цілком виключити, перекреслити народньої енерґії, то витворюється заворожене коло, в якому рівнобіжно йде радикалізація настроїв та адміністраційний натиск.

Таким робом проблема сокальського кордону станула знову рубом і перейшла як дискусійна тема вже на сторінки польської преси. Як безліч інших питань з польсько-української дійсности і питання сокальського кордону є одним великим непорозумінням. Острах перед „впливами Львова" був і є не тільки боротьбою з вітряками. Праджерелом того остраху є завжди ще незясоване в польській офіціяльній верхівці та цілком незрозуміле для польського громадянства питання: **чи український національний конструктивізм є корисний чи шкідливий для польської держави?** Очевидно, що польська вулиця, яка взагалі „не признає" українства, такого питання навіть не допускає. Але не маємо на увазі тих, які думають, що неґацією фактів можуть змести ті факти з лиця землі. *Очевидно, знаємо навіть таких польських діячів, які дивуються, як то за 20 літ свого істнування в Галичині адміністраційна влада не заборонила ще*

Sygn. akt. VI. 1 Pr. 296/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie w składzie: Przewodniczący: S. O. D-r St. Horodyski, S. S. O. Niementowski i S. S. T. Ochawa w obecności Wiceprokuratora Olszewskiego w sprawie konfiskaty Nr. 159 czasopisma p. t. „Dilo" z daty Lwów, dnia 23. lipca 1938 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 296/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 28. lipca 1938 r. po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanowia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 22. lipca 1938 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Dilo" Nr. 159 z daty Lwów, dnia 23. lipca 1938, zawierającego: 1) w artykule „Pan D-r Stepan Baran u Mytropolyta Dio...", 2) w ustępie od słów „Dwi smuhy" w całości, zawierających znamiona przestępstw z art. 170. k. k. i zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. grudnia 1862 (Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863) t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu przez tendencyjne niezgodne z prawdą naświetlenie i przedstawienie akcji rewindykacyjnej na Wołyniu, Podlasiu i Chełmszczyźnie ... rzekomo Cerkiew Prawosławną, ... akcję komunistyczną, szerzenie nieprawdziwych wiadomości mogące zaniepokoić ogół publiczny. Według §§. 487, 489, 493 p. k. oraz §§. 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący: SSO. Horodyski, w. r. Protokólant: Kowalski, w. r. Za zgodność: w z. Warzoszczak, kierownik Sekretariatu.

Sygn. VI. 1. Pr. 307/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie w składzie: Sędziowie S. O. d-r T. Łaskowski, W. Boczar i d-r K. Ponurkiewicz w sprawie konfiskaty Nr. 161 czasopisma p. t. „Dilo" z daty Lwów, dnia 26. lipca 1938 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 307/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 1. sierpnia 1938 r. po wysłuchaniu wniosku Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 25. lipca 1938 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Dilo" Nr. 161 z daty Lwów, dnia 26. lipca 1938, zawierającego: 1) w artykule zaczynającym się od słów „Masakra ukrajinśkoji" w całości z tytułem znamiona przestępstwa z art. 159 k. k., zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21. ust. druk. z 17. grudnia 1862 (Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863), t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Ogłoszenie drukiem wymienionego wyżej artykułu ma na celu publiczne rozpowszechnienie przed rozprawą główną wiadomości z dochodzenia w sprawie zajścia w Czyżykowie bez zezwolenia władzy dochodzenie prowadzącej. Według §§. 487, 489, 493 p. k. oraz §§. 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: D-r T. Łaskowski, w. r. Protokólant: Dorożyński, w. r. Za zgodność: w z. Warzoszczak, kier. Sekretariatu.

—o—

українським селянам говорити між собою та до своїх дітей по українськи (автентичне). Але таких „політиків“ не маємо на увазі, дарма, що вони можуть мати навіть реальний вплив на національну політику влади. Говоримо про тези, які мають бодай формальні познаки льоґіки, себто, з якими можна і боротися і дискутувати. До таких тез належить саме погляд, що українські львівські централі „просякли духом шовінізму“ і тому треба тримати волинське громадянство і волинські селянські маси здалека від отих централь. Таким робом повстала теорія про конечність витворювати інший від Львова і організаційно і ідеольоґічно незалежний тип українських установ на Волині. Відома теорія волинського політичного реґіоналізму.

Дійсність виказала, що ця теорія паперова, життево нереальна та у своїх практичних наслідках бє не по українстві, як етнічному масиві, лише по українстві, як конструктивній силі. Іншими словами: український націоналіст з підпольної організації чи український комуніст українцем бути не перестає. Однак він перестає бути громадянином держави, який працює в організації, що підлягає державній контролі та яка має точно означені наскрізь конструктивні культурні і господарські цілі. Енерґія одиниць, яка виладовується у конфліктах з законом, іде на працю, яку передбачала конституція, навіть без звязку з тими міжнародніми меншиневими договорами, що їх Польща згодом з моментів державницького престіжу відкинула. І тому питання сокальського кордону не є питанням окремого територіяльного (реґіонального) типу організацій. Це питання звязане **виключно з питанням засадничих шляхів державної меншиневої політики: або національна асиміляція, або леґалізація меншиневого конструктивізму. Третього виходу нема.**

Коли хтось відкидає політику асиміляції, хочби з тих мотивів, що її у практиці не можна перевести, та одночасно зберігає сокальський кордон, то витворює **квадратуру кола.** Львівські освітні, господарські, суспільні, станові, професійні чи спортові установи й орґанізації не мають ніякого виїмкового обличчя. Це установи й організації, взоровані на анальоґічних станицях в усьому культурному світі, пристосовані тільки, очевидно, до українських етнічних питоменностей. Підтягати всі ті централі під знаменник „шовінізму“ у відріжненні від волинських „льояльних“ централь, основуваних на місце злiквідованих тамошніх „Просвіт“ і кооператив, це така сама фікція, як фікцією є вірити, що можна розпорядками здвигнути мур поміж суспільними течіями. Суспільні течії не знають мурів у масштабі земного ґльобу, а не то в границях одної держави! До того у даному разі річ іде не про ніяку штудерну і штучно видуману та підтримувану ідею, а про творчу і конструктивну **національну ідею,** про **патріотизм.** Установи й орґанізації, які не будуть спіратися на здорових основах, якими є ідейна ціль, конкретна програма, звязок з масами, продуктивна праця, хист, громадська чесність і дисципліна, — такі установи мусять або занидіти й умерти самі від себе, або стати експозитурами орґанізацій, які мають нестатутові, довсім інші власні цілі. І в одному і другому випадку вони скорше чи пізніше щезають. І залишають пустку, яку виповнює вже цілком скристалізована протидержавна робота: підпольної націоналістичної або підпольної комуністичної орґанізації.

Так каже льоґіка життя і на це нема ніякої ради, проти цієї життевої льоґіки не втримається ніяка штучна доктрина. **Боротьба з комунізмом може йти тільки поглиблюванням національної ідеї.** А поглиблювати національну ідею в масах можуть передусім конструктивні культурно-освітні та господарські орґанізації, — серед українських мас **національні** українські орґанізації. УНДО та уроженці Галичини тут абсолютно ніпричім. Передусім в імя правди треба ствердити, що ніяка українська галицька політична партія не має інтересу встрявати до праці культурних і господарських установ, — дальше, що на пальцях можна порахувати тих уроженців-галичан, які були службовиками волинських „Просвіт“ чи кооператив. У кооперативах, що підлягали РСУК-ві, панувала навіть засада, щоб затруднювати місцевий інтеліґентський та селянський елемент. Не про політичну роботу йде мова ані про „галичан“ і „волиняків“, тільки взагалі про українські леґальні культурно-освітні та господарські установи й орґанізації: здвигати такі установи у Польщі без звязку з українським національним осередком у Львові це та фікція, яка так яскраво виявилась і щоденно дальше виявляється на Волині, на волинській дійсности.

Нинішня пустка на тамошніх землях довго втриматись не може. Її мусить заповнити національна енерґія. Покищо заповнює на свій лад, такий, який ледви чи викликує вдоволення і захоплення влади. Не маємо найменшого бажання страшити когонебудь комуною чи націоналістичним підпіллям. Дійсність говорить голоснішою мовою ніж слова ґазетної статті. І ту дійсність змінити та надати інший напрямок холмсько-волинським подіям може в першу чергу державна меншинева політика. Пора піддати ревізії помилкові тези і доктрини. Нікого ще не здискредитувала відвага поглянути правді в очі, признатися до помилки та розпочати іншу роботу. Зате стояти дальше при помилковій роботі і далі вести її всупереч вимові фактів — це дуже коштовна і дуже ризиковна забава.

ік.

„Галіцко-Русская Матіца“.

„Русскій Голос“ з 24-го м. м. приніс статтю п. з. „Галіцко-Русская Матіца“. По формі це інформаційна стаття про завдання і діяльність тієї установи, по суті щось в роді звіту, може з нагоди якихось зборів або засідання управи. На вступі автор звіту повчає, що „Г.-Р. Матіца“ належить до тих установ, котрих діяльність не кидається у вічі, „ібо стушовивается на фоне бурних событій жізні“. Це гарно сказано. З дальшого змісту звіту бачимо, що діяльність установи так „стушовиваетск“, що її взагалі годі побачити. Всій біді винна (у що зрештою віримо) байдужність москвофільського загалу, є навіть такі, які „вважають само істнування тієї орґанізації зайвим“, а всі „упрьоки“ (докори) під адресою установи безосновні і неправильні.

Дальше автор звіту запевнює нас (на слово, без наведення якихнебудь конкретних даних!), що „Матіца“ „...підтримує матеріяльно всякі пожиточні почини в ділянці літератури, науки, мистецтва і т. д.“... Недавно тому видала „абемістую“ книгу „Ґаліцкая Русь — Пушкіну“, а тепер приготовляє „Сборник“ (мабуть третій від часу закінчення світової війни).

Свою бібліотеку і архів „Матіца“ передала на „тимчасову охорону“ („временное храненіе“) Народному Домові у Львові і Ставропиґії, а тепер приступила „...к организаціи собственной библіотеки“... бо Народній Дім став „...обектом всеможливих спекуляцій і своєї ролі — центра „русскоі“ культури в Галичині — не виконує“.

Признаемося, що тих усіх заковик не розуміємо. Не розуміємо, яка мета науково-літературної установи, що може обійтися без бібліотеки і свою власну бібліотеку віддає в переховання іншим установам. Не розуміємо, навіщо і чому вона так робить, як що вона має свою власну домівку і якщо справді не є так задовжена, що грозить їй ліцитація меблів і книжок. Не розуміємо, чому не відбере назад своєї власности з Нар. Дому, коли бачить, що Нар. Дім спроневірюється своєму призначенню, тільки приступає до орґанізації нової бібліотеки, і вкінці не розуміємо, по якого біса (вибачте за слово) має творити нову бібліотеку, а не доповняти і розвивати стару, раз її має? Чи на те, щоби потім цю нову бібліотеку віддати знову у „временное храненіе“?

Більше, як половину статті, що має бути звітом, займає полеміка з „Ділом“ з приводу декількох завваг, зроблених свого часу у статті п. з. „Ставропиґія в дзеркалі останніх загальних зборів і власного звіту“. Маємо враження, що авторові звіту про „Г.Р. Матіцу“ забракло річевого матеріялу і тому він вишукав такий оригінальний підхід до справи. Всеж, уважаємо за доцільне піднесені там закиди не полишити без відповіди.

Всюди в цивілізованому світі так діється, що стару культурну установу обслуговує кількох чи більше одиниць, котрим вона дає прожиток, та які зате всі свої сили та працю совісно і льояльно віддають для добра і розвитку тієї установи. Інший стан, а саме такий, що стара установа не має своїх власних працівників, лише є постійно залежна тільки від доброї волі принагідних співробітників, котрі буцімто працюють з патріотизму, а в дійсности оминаючи всякої контролі можуть використовувати ту
установу для ріжних посторонніх цілей — це
анормальний стан. Не маючи ніяких підстав,
щоб таку установу, як „Г.Р. Матіца“ обвинувачувати у такій аномалії, автор статті в „Ділі“,
котра так не сподобалася „Р. Голосові“, розумів, що заняті в тій установі постійно люди —
це службовики. Тимчасом „Русскій Голос“ вважає це за якусь злобну видумку й образу та заявляє, що їх установа не має взагалі ніяких
своїх власних службовиків і взагалі нікому не
дає прожитку. Це ніби має бути якесь „плюс“,
якась похвала для установи. Однак те, що на
думку „Р. Голосу“ „Г.-Р. Матіца“ мала би чинитися, це в дійсности велике „мінус“. Це пережиток
вістичний вантаж леґенди про т. зв. „безкорисну народню“ службу „з патріотизму“, а в
дійсности службу безконтрольну і безвідповідальну,
залишок з часів примітиву нашого зорганізованого народнього життя, коли воно щойно
стало будитися.

Та головний камінь образи це подана „Ділом“ вістка про закуп архіву „Г.-Р. Матіци“
Ставропиґією. Цю вістку взяло „Діло“ з
річного друкованого звіту Ставропиґії. Там читаємо дослівно таке: „...В послѣднее время музей пріобрѣл довоенный архив старѣйшего в
Галицкой Руси послѣ Ставропигии О-ва „Г.-
Р. Матица“ во Львовѣ...“ (Атчот, розділ V, Музей, стор. 7/8).

Вираз „пріабрйол“ може мати очевидно
тільки таке значіння, що Ставропиґія довела
цей архів на власність чи то шляхом купна
даровизни, а ніколи, що взяла лише в „храненіе“. Так і передало „Діло“ цей сенс, полишаючи відкритим питання, за яку ціну чи на
умовинах довершилося це „пріабретеніе“. Тимчасом „Р. Г.“ заперечує цей недвозначний
звіту Ставропиґії і каже, що „...часть
относящаяся собственно к прошлому „Г.-Р.
тицы“, передана на временное храненіе в
Ставропигійскаго Института...“

**Отже питання, кому тут вірити і в
правди?**

З закінчення звіту дізнаємося, що не
„многогрешное“ „Діло“ негативно оцінює діяльність тієї установи, але що і москвофільська
„общественність“ підносить проти сучасного
стану „упрьоки“, за що дістає суворий
вор“: „Колиб „общественость“ проявила
ше зацікавлення завданнями „Матиці“
робота її пішлаб ширше і живіше
„упрйоки“ під адресою „Матиці“
лись би“.

Тимчасом найважніший „упрйок“ —
ства, яке звело „Г.-Р. Матицю“ майже
фікції — на 100 відс. правильний.
ний він остільки, що не можна
ности та життездатности там, де
взагалі ґрунту. Відірвана від життя
починаючи від своєї — для народу
лоі — мови, без організаційно-
ідейної підбудови, „Г.-Р. Матиця“
воздусі і ніякий ґеній нічого з неї не
Вона мусить клигати і киліти.
звіт баламутний, крутійський та
його найбільша хиба у тому, що
не ставить точок над „і“ та не
родного упадку „Г.-Р. Матиці“.

З недавнього минулого.

Мої звязки з Радянською Україною у 1928—29 р.

Події останніх часів у Радянському Союзі дають всі підстави думати, що большевицька революція вступила вже в добу свого термідора. Процес самопожирання, свідками якого ми є, у свому дальшому розвиткові неминуче мусить привести лише до загибелі системи. Але, великі простори Радянського Союзу, повільність всіх процесів на його територіях, а головним чином почуття рабства, прикмета така властива московському народові, позволяють нам гадати, що темпо большевицького термідора, цієї кінцевої стадії комуністичної революції, буде повільніше й інше ніж темпо французької революції кінця XVIII-го століття.

Інші, очевидно, будуть і форми ліквідації цього режіму.

Большевицький термідор піде по лінії розпаду Радянського Союзу і творення національних держав, у першу чергу — української.

Ще в 1917 р. найчільнішу і рішальну ролю в петербурській революції відіграли військові українського походження, що в більшости своїй може лише підсвідомо тоді наслідували свободолюбні традиції української козацької нації. За ці 20 років не тільки незмірно зросла національна свідомість українського народу, але і твердо викристалізувалися наші національно-державні постуляти. Тому, не вважаючи на ввесь теперішній московський червоний терор проти українського народу та масове фізичне винищування його Москвою, він у майбутніх подіях на Сході Европи відіграє без сумніву більшу ролю ніж в 1917 р.

Москва це передчуває і цим пояснюється її лють в останніх часах проти національних рухів на території Союзу і в першу чергу проти нашого. Розстріли, самогубства і заслання українських державних і партійних діячів, політиків, учених, письменників, артистів та інших — всіх тих, що за останніх десяти літ ніби то були благонадійними, а нині стали небезпечними українськими сепаратистами, — заповнюють совітську хроніку останніх років.

Час не прийшов ще для того, щоби аналізувати в пресі справи Скрипника, Шумського, Хвилі, Любченка, Гринька й інших та це не конче важне нині, для сучасної української реальної політики, встановлювати правду і фантазію в деталях московських обвинувачень проти них. Натомість важним є лише не зробити основної помилки і під впливом фантастичних самообвинувачень ріжних провідників московського большевизму на судових процесах і по аналогії з ними не вважати і так званий український сепаратизм на Радянській Україні лише такою самою вигадкою і фантазією Москви.

Бо український національний державний рух над Дніпром віддавна не є ніяким маривом Москви — лише українською дійсністю. І вже прийшов час звернути пильнішу увагу на ці українські національно-державні самостійницькі процеси, що в ріжних формах та виявах, часто може мало виразних або затушованих, підточують сучасну большевицьку московську окупацію на Украні і підготовляють там майбутні події.

Одною з форм цього процесу була в 1928—1929 рр. акція, виразником якої назверх, виразником лише частковим і блідим, була ґазета „Українські Вісти" в Парижі. Оцими кількома часописними стовпцями споминів з цієї моєї діяльности в 1928—29 рр. я хотів би причинитися, бодай у деякій мірі, до зрозуміння цих самостійницьких процесів і внутрішньої істоти сучасної національної України. На жаль не може це бути ні вичерпне, ні точне, бо ця доба не перейшла ще до історії.

Найвищі інтреси української справи й елементарні обовязки супроти ріжних українських та закордонних чинників, що до цієї акції були причасні і що раніше або пізніше засвідчать правдивість моїх тверджень, примушують мене найцікавіші, може навіть сензаційні факти, уголи, імена і дати покищо з цілком зрозумілих причин промовчати. Тоді багато осіб цю мою діяльність скороспіло, поверхово і занадто примітивно оцінило і мені, що в інтересах найсвятішого українського ідеалу добровільно перейняв на свої плечі тягар і одіозність далеко не рекламної акції, довелося почути декілька гірких і незаслужених докорів.

Але вже сьогодні (і тим більше завтра) мусить для кожного стати очевидним, що цієї акції не можна розглядати інакше, як у тісному звязку з нинішним розвитком самостійницьких процесів на Україні й у світлі боротьби за суверенність.

* * *

Вже після 1921 р. було ясне, що збройної боротьби проти московського ворога ми не в стані були дальше вести і що ця славна, але програна доба мусить уступити, принаймні на якийсь час, місце іншим методам.

Минуло ще кілька років.

Большевики заволоділи Україною, але не маючи змоги ні її опанувати, ні навіть зігнути її, мусіли вони зробити українському рухові низку концесій. На Радянській Україні починалась доба українського ренесансу. Це відбилося і на звязках радянських українців з закордоном. Бо коли Еріо признав Совіти і до Франції почали напливати радянці, то значну частину їх творили українці ріжних родів і професій від найвищих тодішних совітських достойників до українських патріотів на скромних культурних чи господарських посадах. Серед них було багато і моїх особистих знайомих і приятелів.

В 1926 р. в Парижі почали виходити „Українські Вісти".

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 20.

Л. КРУШЕЛЬНИЦЬКА.

Студентський флірт. 3

Богдан розгорнув перед уявою Ліди широкий образ свого кохання, з усіми перипетіями, терпіннями, надіями і розпукою. Ліда слухала, одначе це не перешкоджало їй пильно слідкувати за прохожими. Та вона не могла добачити Марка, що йшов увесь час за ними з суворо нахмареним обличчям. „Зупинився щойно перед „Касіном", куди ввійшли Богдан і Ліда. Коли Ліда оглянулася, Марко відвернувся затиснувши зуби, а Ліда зрезиґновано ввійшла до кіна, роздумуючи над тим, де міг бути в тій хвилині Марко.

Клерк Гейбл по мистецьки залицявся до Жанети Мекдональд. Вона довго опиралася його футбольній силі, він скоріше піддався чарові її соловейкового співу. Всеж треба було аж землетрусу, щоб цих двоє кинулися собі в обійми. Ліда бажала собі землетрусу у Львові або бодай лиш у стрийському парку, куди ймовірно [illegible] Марко з якоюсь ідіоткою. Але ґазети про землетрус не писали від ранку нічого.

Вертаючися домів вони умовилися, що зустрінуться в суботу на дансінґу Л. К. М.

— А можеб я вступив за вами, панно Лідо?

— Ні, дякую, я прийду з Марійкою. Побачимося на салі. Добраніч.

— Добраніч. Але напевно!

В Лідчиній голові памороки. Гра [illegible]. Вона умовляється з Богданом, а Марко, цей не[illegible] обридливий Марко... Чому його не було сьогодні на корсі? Чому він учора до неї не прийшов? Що це? Якийсь лист. Від нього! [illegible] хлопець! Він тут був! А вона ідіотка пішла з тим дурним Богданом до кіна! Яка ж смішна! Швидше! Деж цей ключ від скриньки? Ах! Як дріжать руки. Ось він. Зараз, зараз. Так — це його письмо. Мій хлопчик золотий. До лиха з копертою!

Що?... Стільки всього? З Лідчиного лиця збігла вся кров, а побліділі уста прошепотіли два короткі слова листа: „Бажаю щастя! М." То так?

Ліда входить поволі до кімнати, скидає капелюх і сідає на крісло. Ні! Не треба плакати, ні! Тут треба спокою, спокою... Він певно бачив її вчора з іншим, один, єдиний раз — цеж міг бути припадок і вже — „бажаю щастя?" Заздрісний Ні! Колиб був заздрісний — то прийшов би, сварився б, вибив би, а так? „Бажаю щастя!" Перекладене на вульґарну мову: „баба з воза, коням лекше!" Йому на мені не залежить! Має іншу! А може навіть дві? І таку людину я любила! Любила? Але вже не люблю. Ненавиджу! Кінець! Він бажає мені щастя? Я йому теж! А сама? Піду з кимнебудь! З Богданом, Степаном чи Юрком, все одно! Всі мужчини ділька варті хай буде перший з краю! Коли йому так легко було мене покинути, то він не варт мене! Досить цього!

Треба йти спати. Цієї ночі вже не спатиму в фотелі. До ліжка. Коби тільки можна було заснути! Безсонна ніч? Ні, це не всміхається мені зовсім! Напюся вишняку! Тета Оленка навіть не знала як дуже придасться мені її вишняк! Цілу склянку! Не буде забагато. Треба заснути! тільки заснути!...

•

— Можемо йти на салю.

— Зажди, ще останній погляд у дзеркало!

— Цей останній погляд, триватиме в тебе, Марійко, пів години!

— Я готова. Як думаєш, Лідо? Буде Ґеник, чи не буде?

— Чомуж би не мав бути?

— Він вчиться тепер до іспиту...

— Так говорив? О, то зовсім певно буде тут. Від якогось часу, не довіряю тим, що „дуже вчаться". Це тільки претекст...

— Е, Ґенко не такий! Але чому ти так говориш, Лідо? — Чи підозріваєш, що може Ґенко...?

— Хай Бог боронить, я нічого не підозріваю! Тільки затям одне: коли хлопець любить дівчину — то готов радше перепасти при іспиті, як не прийти на рандку! Але можеш бути спокійна: ось твій Ґеник, стоїть з Юрком коло музики.

— А твій Марко теж! Ади як вигулює з Даркою. Навіть не заждав на тебе! — не видержала, щоб не пустити „затроєної стріли" — Марійка.

Ґеник і Богдан витаються з панями.

— Як можна так спізнятися? Я думав, що ви вже не прийдете! Це жорстокість! Я мусів стояти і облизуватися від оскоми, дивлячися на інших?

— О! А чомуж ви не танцювали?

— Бо я присвятив перший танок вам панно Лідо, отже не міг ламати слова...

— О! Якіж ви словні, навіть супроти себе самого! Це справді велика жертва...

— Тимбільше супроти себе! Але для вас, панно Лідо, я готов перенести найтяжчі жертви — колиб ви тільки цього захотіли, а сьогодні, сьогодні ви такі чарівні, що кожне ваше бажання — приказ. Прошу мною розпоряджати!

— Ха-ха-ха! Ви дуже зручні. Кількома компліментами вмієте ввести партнерку в добрий гумор, як ось мене — сміялася Ліда, хоч думки її були невеселі: чому Марко не такий? — думала.

— Це ніякі компліменти. Ви такі роскішні сьогодні, що я навіть нерадий з цього. Будуть мені вас відбивати, але я не дам! Чому вони не грають? Ябцьо з жінкою заговорився про домашні клопоти й забув про свою орхестру. Ходім пригадати йому обовязки диригента.

(Далі буде).

Батьки і діти під Прапор „Просвіти"!

Тоді я в редакції цієї газети не брав участи, але приїздив часто з Тульози (де представляв першорядну французьку фірму) до Парижа. Встановлювався контакт з краєм, ...розмови, переговори...

Мені запропонували стати активно до роботи. Якби я мав ще якінебудь вагання, то вони мусіли би розвіятися, коли я довідався, що за цим стоять і ті, з ким ми поруч боролися ще у визвольні роки... Крім цього я завжди визнаю реалізм в політиці і уважаю, що як мета та принципи мусять бути непорушні, та тактика — засоби і шляхи для досягнення тієї цілі мусять бути гнучкі і змінятися залежно від обставин. А наша тактика внаслідок кволости української державної думки часто не була гнучка.

Інтереси найвищої української державної рації і в 1922-ому році вимагали використати ті нагоди і можливости, що тодішня коньюнктура давала і вони були ні малі, ні утопійні.

Зріст українського національного впливу на Радянській Україні, загрозливо напружені відносини між Радянським Союзом і Польщею з їх перспективою збройного конфлікту на західних кордонах України давали всі підстави думати, що саме тепер можуть створитися сприятливі умовини для відбудови української державної незалежности.

Я перевів цілу низку розмов і перемов з радянськими українцями дуже відповідальними, навіть міродайними, або такими що належали до національної опозиції. Одночасно, ріжні впливові чужинецькі чинники запевнили мене, що українські самостійницькі постуляти рішуче підтримають за кордоном, наскільки Україна в майбутній війні зуміє зберегти, принаймні якийсь час, своє обличчя. Тодішній військовий стан в обидвох країнах промовляв за тим, що війна не дасть рішучої переваги ні одній стороні, з чого може скористати третя сторона — Україна.

Ця моя (краще сказати — наша) концепція — це не була ніяка моя фантасмагорія, це був реальний плян, розроблений спільно, в деталях і опертий на реальних чинниках на Україні, і за кордоном. Сподіваюсь, що недалекий вже той час, коли з документальними даними можна буде подати факти до вищесказаного, що будуть без сумніву для більшости української публичної опінії — сензацією.

В тісному звязку зо всім наведеним я зголосився, розуміється, перебрати з кінцем 1927 р. і на початку 1928 р. редакцію „Українських Вістей" в Парижі, яких тому і не слід розглядати як якийнебудь незалежний чинник, лише треба уважати у вищезгаданій концепції одним із засобів у пляні боротьби за самостійну Україну.

Я вагався між альтернативою: засувати нову газету з новим обличчям, але і з можливими цензурними трудношами на Радянській Україні, завжди суворішими для незнаної газети, або продовжувати під старою вивіскою, але з новим змістом вже леґальний на Радянській Україні часопис. Хоч яка спокуслива була перша можливість, я в інтересах справи спинився на другій, справедливо рахуючи, що мине час поки Москва зрозуміє всю цю гру.

Я не помилився і нині „У. В." під моєю редакцією — це єдиний в історії Радянського Союзу випадок, коли леґальна на цій території газета під покришкою большевицької фразеольогії вела найгострішу протимосковську і протибольшевицьку пропаґанду.

Бо, зрозуміла річ, що згідно з нашим пляном, я в першу чергу перетворив „У. В." з часопису для закордону виключно для Радянської України.

В дійсности за ввесь час мого редаґування в „У. В." зявилася лише одна стаття, звернена до української еміґрації, в якій я закликав наших земляків: „...передовсім: учімся французької мови, читаймо французькі книжки, ходім до французьких бібліотек і музеїв, вчімся ріжних фахів, потрібних на Україні, приглядаймося до цієї старої і досвідної нації..." (У. В. ч. 68. з 19. V. 1928). Переймаючи ролю дороговказа для національних наших сил на Радянській Україні „У. В." виразно і ясно сформулували завдання цієї акції: **„Державна проблема полягає в тому, щоб Україна мала свою повну національно-державну і міждержавну суверенність** (У. В. ч. 68, 19. V. 1928).

На шляху до реалізації цієї мети „У. В." домагалися: **зміни конституції Рад. України.**

„...радянський союзницький статут побудований радше по анальоґії з типом американського федераційного статута, ніж нпр. з типом британійського союзу незалежницьких держав... дальший розвиток Радянського Союзу повинен і мусить відвертатися від анальоґії з американським типом, а повертатися в напрямі до типу британійського, тобто до типу союзу міжнародного права, до звязку вповні і в усьому самоправних і самостійних держав, наділених усіма ознаками і прикметами суверенних держав, в усіх без винятку ділянках державного життя внутрішніх і зверхніх, з безумовним і абсолютним виключенням якоїнебудь залежности від центру...

...щодо української ...республики, то вона повинна згодом перебрати на себе всі галузі державного життя..." (У. В. ч. 72, 19. VII. 1928).

Обєднання всіх українських земель Радянського Союзу в українську державну цілість.

„...в межах Радянського Союзу, чи то на північних, східних чи південних кордонах України залишаються тепер поза її межами цілі території, заселені чи то компактною українською масою чи то хоча і з розмірною українською більшістю, але природно, політично, економічно й географічно звязані з Україною... обєднання всіх українських земель в одну державну цілість, хай буде задачею завтрішнього дня." (У. В. ч. 55. 19. IX. 1927).

„...в Російській Республиці 5.803.491 або 7.08% українців... Українці заселюють суміжні з Україною губернії і головним чином північний Кавказ, Ставропольщину, Дон, Крим... Кубань українська земля зі всіх поглядів... Українізація Кубані... це перший крок, за яким логічно прийде зєднання Кубані з Україною" (У. В. ч. 60. з 27. I. 1928)...

„...Крим тепер автономна республика у складі Російської радянської федерації. Чому ж[illegible] російської, а не української?..." (У. В. ч. 72. з 1[illegible] VII. 1928).

„...Крим з ґеоґрафічного, економічного і стратеґічного становища — безумовно доповнення і частина української державної території... Крим повинен увійти... в склад української федеративної республики..." (У. В. ч. 68 з 19. V. 1928).

Українська Держава на Далекому Сході.

„...Розвязки великої еміґраційної проблеми українського народу треба шукати на Сході і Далекому Сході...

...Україна... мати розкритий шлях на Схід, на Далекий Схід, на Тихий Океан для більшого добробуту і щастя української людности і для закріплення і обезпечення суверенної української держави..." (У. В. ч. 68. з 19. V. 1928).

„...На Сході мусить повстати справжня **Нова Україна** в національно-культурному і державному звязку з [illegible] Україною в Европі.. треба зберегти азійський Схід для української кольонізаторської і світово-політичної експанзії..." (У. В. ч. 85. з 9. III. 1929).

Олександер Севрюк
(Докінчення буде)

Чим Ви причинилися до звеличання Ювілею „Просвіти"?

ЙОСАФАТ НАЗАР.

Як промовила Греція до української душі.

(Михайло Посацький: „ГРЕЦІЯ — УСМІХ ЖИТТЯ". З 20 ілюстраціями. Львів 1938. Бібліотека „Діла", 226 стор.).

На весну 1931 р. їздив проф. Посацький у Грецію, — плід тієї мандрівки книжка. Вона складається з 15 розділів. Чотири перші вводять у властиві оглядини Греції. У першій згадує автор, як він подорожував по чужих краях. Його погляд на подорожі такий, що до чужого краю треба їхати з серцем і любовю, не для заспокоєння цікавости ані не для критики. Те, що він бачив у чужих краях, усе те переживав, а не був тільки холодним глядачем. А їздив у світ того, що зневірився в книжкову мудрість і передавание нею життя „з другої руки", абстракційне, штучне й безсиле, тимто шукав справжньої життєвої мудрости та цілющої для душі сили в зустрічі з людьми ріжних країв.

Теперішню Грецію переживав автор також, як і життя інших народів, серед яких бував і з тих переживань скрізь по книжці розкинув завваги про грецький побут і природу.

Його враження навіяні симпатією до новочасної Греції. Під матеріяльною нуждою гр. народу автор находить вартісні душевні прикмети: завзяття й геройство, що його проявили греки в боротьбі за визволення з турецької неволі; патріотизм, що зєднав у тій боротьбі всіх так, що не найшовся ніодин новітній Ефіяльт, який запродав би свою батьківщину ворогам; велику жертвенність, що проявляється в освітній праці молодих інтеліґентів по селах і в жертвах громадян, навіть найбідніших, на просвітні цілі; племінне спочування, що розвязує проблеми суспільних відносин без спеціяльних законів чи наказів уряду; взаємну пошану й любов у родині; а далі такі здорові прикмети характеру, як стриманість, ощадність, тверезість, гін до самоосвіти, вдовілля малим, віра в ліпшу будуччину. Свідки патріотизму та жертвенности одиниць — освітні й гуманітарні установи: школи, бурси, захисти, лічниці, що їх фундували приватні особи — багатії, тоді, як держава була бідна й не мала на те грошей.

Багато цінного досвіду можна винести з сьогоднішнього грецького життя, особливо українцеві, але не за практичними науками їздив проф. П. до Греції. Хоч у кожному культурному краї вчаться з книжок про неї і хоч учать про життя давніх греків музеї в містах західньої Европи, то таки до правдивої грецької душі доберемось — каже автор — аж тоді, коли оглянемо власними очима все те, про що читаємо, і коли приглянемось памяткам на грецькій землі серед тієї природи, що зродила їх. В нас, каже автор, вливається весняна свіжість первісної людської творчости, відкривається перед нами таємниця повставання і розросту людського духа від самих початків аж до вершка свого розвою, коли він пристанув і промовив до нас устами своїх поетів і мистців і сказав: міра, рівновага, гармонія ці три найвартніші здобутки давніх греків — це цілющий живець для душі людства, доки воно житиме; саме оглядати ці здобутки їздив наш земляк-фільольоґ.

У час тієї мандрівки скристалізувалися в нього думки про суть людського життя; вони зродилися були вже раніше, коли він придивлявся до життєвої практики інших народів; але аж після того, як приглянувся стародавній Греції, освідомилась йому та правда, що людське життя появляється скрізь і завжди у двох формах: він зве їх „готицьким" і „грецьким стилем життя" від головних репрезентантів, середневічних ґотів і старосвітських греків. Готицький стиль маємо там, де люди відвертаються від природи й реального життя, як от в холодній північній або у палених сонцем краях сходу та [illegible] де вони шукають іншого життя десь далеко і [illegible] безконечних сферах. Протилежний цьому стилеві є грецький там, де люди живуть серед [illegible]ної природи, обожають її, тішаться життям і проявляють невпинну радісну творчість. І [illegible] не ця життєва радість, привязання до всього [illegible]го, що дає природа, послух для її вказівок, [illegible] солода її красою, шукання в ній для себе сил та здоровля — це і життя стародавніх греків [illegible] здійснювання у згоді з трьома згаданими [illegible]ними прикметами грецької душі — мірою, [illegible] новагою та гармонією. В тому стилі — [illegible] ця і джерело творчости грецького духа.

Автор переказує нам свої переживання [illegible] оглядинах грецької природи, [illegible] грецького побуту та памяток по давніх греках. Монументальні памятки стоять на першому [illegible]ні, бо задля них їздив автор на ту [illegible] але мистецька вартість їх — та, що дає [illegible]ну насолоду, не головна річ. Правда, [illegible] хоплює величність атинського Акрополя, [illegible] його будівель, памятників і різьб; [illegible] ґлійський археольоґ Больтон, [illegible] своєї книжки про „Вічність пірамід і [illegible] Помпеїв": культ краси, виявлений у [illegible] різьбах і в архітектурі це найбільший [illegible] його дістав нинішній світ із ласки стародавньої Греції. Але автор нашої книжки [illegible]ське мистецтво не за цю красу. Його [illegible] рушують до глибини навіть марні [illegible] свою мистецьку вартість памятки [illegible] Бойотії і розвалини несамовитих будівель [illegible]кинах і Тиринті. Найбільше вартісна [illegible] краса — то не та, що з геом. симетрії [illegible]спективи чи пропорційности мистецьких [illegible] тільки та, що випливає зі здійснення [illegible] та правди в житті. І він зазначує, що [illegible] нього не самі памятки, але ті сліди [illegible] грецького буття, що збереглись у тих [illegible] бо він шукає передовсім життєвої правди [illegible] находить її саме тут.

(Далі буде)

Жіноча сторінка.

НА ТЕМУ ПАНСІОНІВ.

В кількох останніх роках ініціятива наших жінок звернулася в тому напрямі, щоб творити нові варстати праці. Усамостійнюють себе пані дому, вдови, навіть молоді дівчата. Лучаться часом у спілки і пробують щастя у ріжних галузях торговлі, промислу чи інших підприємств.

Хочу нині, так ще трохи при сезоні, поговорити про одну галузь жіночої праці, а саме про ведення пансіонів у літниськах і живцях. У цьому фаху працює у нас щораз більше підприємчивих жінок.

Комусь здалека може здаватися, що винайняти чи побудувати пансіон і потім вести його — це зовсім легка річ. Можна взятися до цього колинебудь, щоб тільки найти на це трохи грошей. Ось інші ведуть і заробляють.

Тимчасом ведення пансіону вимагає окремого знання. За границею є спеціяльні школи, що підготовляють фахових провідниць пансіонів і готелів. Потім відбувають вони ще і практику у великих підприємствах, а щойно тоді беруться вести власні пансіони. Подібна школа є і в Польщі, в Закопанім.

З практикою в домашньому, звичайному господарстві — перейти до того, щоб фахово вести пансіон, досить важко. Тому багато осіб, що так роблять, не витримують конкуренції, зражуються і кидають часто навіть зі стратою розпочате діло. І тому теж часто по скінченні сезону чуємо нарікання гостей на всякі браки, які відчули у наших пансіонах.

Бачимо в практиці, що одні пансіони повні гостей і всі в них задоволені — а з інших по кількох днях невдоволені гості втікають. Це знак, що вести пансіон нелегка річ і треба добре знати справи, щоб гості були задоволені.

Вже при винаймі будинку на пансіон треба дивитися, щоби в ньому було все у відповідному стані і порядку. Щоб він мав зручне і відповідне положення, багато сонця, гарну веранду. Опісля йде підготова до сезону.

Тут вже треба конче подбати про відповідний добір персоналу. Брати його з поручення чи товариств чи поважних громадян. А є у нас добрі фахівці, тільки треба їх підшукати.

Треба теж заздалегідь подбати про доставу харчів, тобто мяса, дробу, городини, молока, масла, ярин, овочів і т. п. Можемо порозумітися з нашою кооперацією. Часто приїздять до більше знаних літниськ кооперативні самоходи, які могли би доставляти ці речі.

Що притягає гостей до пансіону і робить йому добру рекляму?

Перш за все такт і ввічливість господині, чистота не тільки в кімнатах, але й у цілому пансіоні і довкола нього, уважлива, зручна і чемна обслуга, здорові, смачні і гарно подані харчі, однакове поведення з усіми гостями.

Гарно, хочби скромно, прибрана їдальня, чисті обруси, тарілки, ножі, ложки, вилки, біленькі серветки, все свіжі цвіти у низоньких глечиках — додають охоти до їди і гумору. Гарно уложені страви, хочби скромні, але смачні краще смакують, ніж незугарно накладена на пощерблену тарілку навіть добра страва. Чистота і естетика притягають гостей — недбайливість їх зражує.

Канцелярія пансіону, де секретарка приймала би побажання гостей і полагоджувала формальности, звязані з приїздом чи побутом гостей. Столик з приладдям до писання до вжитку гостей, розклад поїздів, стінний годинник, сталий візник, це речі, про які треба тямити.

Працю **в пансіоні треба поділити.** Адміністрація, каса — в одних руках, господарські харчеві справи, нагляд над кухнею, службою — в других.

Пані, що веде пансіон мусить визнаватись на веденні і потребах кухні. Вона подає кухареві чи куховарці заздалегідь підготовані і скальку́льовані стравоспи_си і припаси, потрібні до підготови страв. Вона припильновує видачі страв і загляне до їдальні чи все в доброму порядку. Якщо пансіон розвивається, то можна виховати собі помічницю, яка забере частину праці. Може нею бути секретарка у відповідно уложених годинах занять.

Ще одна справа, а саме платні для персоналу. Водиться так, що дівчата, які обслуговують дістають від пансіонів харч, а платню збирають собі від гостей. З цього виходять всякі непорозуміння. Добре було би подумати над цією справою і її відповідно наладнати.

Ще одне. Або робимо пансіони родинні з дітьми, або рефлектуємо на тих, які потребують повного спочинку. Або саля дансінгова, або спокій вечорами і ніччю. Одного і другого не можна погодити.

З цього усього видно, що вести пансіон — це не така проста річ і тому треба до неї фахово підготовитися. Відбути практику у якомусь першорядному пансіоні, а тоді забиратися до свого.

Зразково ведений пансіон, де гості дістають те, що було в умові, в якому панує мила атмосфера літнього чи зимового спочинку — напевно має вигляди на добрий розвиток.

При кінці — ласкаві пані, власниці пансіонів! Не жалуйте пера і паперу і давайте своїм майбутнім гостям добрі і докладні інформації. Через це оминете неодного непорозуміння, яке звичайно виходить тільки тому, що обі сторони не вияснили того що хочуть і що можна виконати. Кажуть, правда, що українська публика тяжка, та що за малі гроші хоче великої вигоди. Можливе. Але якби покласти однакову міру для чужих і своїх, то можна виховати і цю свою публику.

Може ці подані нами поради приходять трохи пізно. Але вони зібрані в цьогорічному сезоні, ще свіжі і і можуть служити зацікавленим у майбутньому.

І. Д.

Румунська королева Марія про моду.

Недавно померла румунська королева Марія. Була письменницею і журналісткою. Саме тому, що це була королева, деякі її погляди і думки викликують більше зацікавлення. Ось що писала вона, наприклад, про моду.

Мене так само, як і кожну іншу молоду дівчину, страшенно цікавила і хвилювала моя перша балева сукня. У свій шлюбний день — я мала тоді 16 років — **намагалась** я виглядати найкраще. Пізніше, коли мене коронували, моїм найбільшим бажанням було, щоб і корона мені пасувала, а тому що її робили спеціяльно для мене з золота моєї країни, я вибрала собі її фасон на свій смак. А пізніше одна старша пані сказала мені, що я і в глибокій жалобі хотіла гарно виглядати.

Переживала я ріжні фази моди. Зашнуровувала свій стан або лишала йому волю — так як вимагала мода. Сьогодні — хвалити Бога — вже не мусимо носити шнурівок таких стислих, що й віддихнути не можна. Це великий успіх.

Тепер знаю: око дуже швидко звикає до нової моди. Хоч я властиво й не можу твердити, що сьогорічна мода якось надзвичайно мені подобалась, але щож робити, на згадку про моду минулих років доводиться знизувати раменами.

Здається мені, що тенденція сучасної моди — це якнайбільше підкреслити ріжницю обох полів. Це має, як мені здається, і свої добрі і свої злі сторони, але багато требаб писати, якби хотіти над цим докладніше поміркувати, хоч радо признаюсь, що маю на це свій особистий погляд.

Одяг сучасних жінок йде за цією тенденцією. Можнаб сказати, що сучасні жінки, часто безпідставно, хочуть мати уділ у всьому; домагаються своїх чисто жіночих привілеїв, в той сам час, як приймають чисто мужеські методи, мужеську поведінку, мужеські спортові заняття, і — наскільки це тільки можливе — і мужеський одяг. Обтинають своє волосся, хоч саме воно було колись їх найбільшою прикрасою і мені здається, що колись ми ще будемо жалувати, що ми принесли в жертву моді цю корону своєї краси, якої на жаль так скоро знову не відзискаємо. Моя наймолодша донечка носила дитиною стрижене волоссячко і з цим було їй дуже до лиця. Не мусіла також вічно накручувати свого волосся, і тому це було теж дуже практичне. Колиж замітила, що росте, просила, щоб я дозволила, аби й її волосся відростало. Я спочатку хотіла протестувати, як це роблять всі матері, коли йде про щось, що має змінити вигляд їх улюбленця. Але вона мала свій арґумент, проти якого я була безсила: „Але-ж, мамусю, я можу собі волосся кожної хвилини знову обтяти, але щоб воно виросло для того потрібно року, а то й довшого часу! А потім зваж, що прийшов би „Він", і йому коротке волосся зовсім не подобалосяб"... Мусимо признати, що такому арґументові не було що протиставити.

Автомобілі принесли першу революційну ноту до жіночої моди. Ми мусіли свої мальовничі одяги змінити на більш практичні. Треба було вбирати менші капелюшки, плащі проти пороху, коротші спіднички і т. д.

Коли зникли виїздові повози, світ стратив багато зі своєї елеґанції. Молодше покоління ніколи не знатиме, **як чудово виглядав** наприклад, Гайд Парк, коли пізно пополудні переїздила ним королева Олександра в прегарній „вікторії" чи „баруш", запряженій чвіркою або парою прегарних коней в оздобній упряжі, яку мала тільки Анґлія. Тоді всі жінки були подібні до квітів, що їх виховували тільки на те, щоб були вони гарніші від інших жінок та щоб своєю красою прикрашували щоденне життя. Ці речі вже належать до минулого. Сьогодні женемося світом за життям, сьогодні не дивимось навкруги себе, але для стороннього ока ми без сумніву менш привабливе явище"...

—o—

По великому пранні.

Випрати балію білизни — це справді важка праця, по якій господиня дуже радо відпічне. Одначе на випранні не кінчиться ще її праця.

Білизну розвісила господиня на двір, на город чи інший вільний простір. Але часто треба повісити її на стрих. Тепер приходить порядкування по пранні, що є також важною працею.

Якщо перемо у пральні, то вона мусить бути випрятана, щоб виглядала як пуделочко. Горнець чи котел на білизну треба чисто вимити й вишурувати розпущеним лугом з пересіяним попелом. Вишурований сполоскати чистою водою і витерти до суха сухою стиркою. Попіл під кітлом треба вибрати, а рушти цілком вичистити. Покришку на котел чи горнець треба також вичистити, щоб аж світилася. Совісна прачка вичистить також час до часу курок від водотягу.

Також балію та все інше приладдя треба вишурувати й виполоскати. Те саме відноситься і до стола та лавок. Підлогу треба добре замести, щоби ніде не було куснів вугля чи попелу, які так часто затикають відплив води. Опісля треба сполокати підлогу. Всі щітки до шурування посуди, столів, лавок та підлоги треба сполоскати й дати висушити. Якщо вбираємо до прання деревляні черевики, то їх треба також вимити й висушити. Мокрі легко псуються.

В порядному господарстві останки мила, соди та синки не валяються. Маємо на те спеціяльні посудини, де в потребі лише сягнемо. Одяг чи фартух, в якому перемо по пранні треба висушити, зложити або повісити.

Якщо сушимо білизну на дворі, то по його зібранні наша праця ще не скінчена. Шнурок треба порядно навинути на дощинку і вложити до якогобудь міщатка, щоби він (шнурок) не порошився. Всі кілки зберемо та сховаємо до кошичка з вічком або до полотняного мішечка. Фартух на кілки, який убираємо до вішання та при здійманні білизни, по зібранні білизни випорожнимо з кілків, щоби вага кілків на дурно не дерла матерії.

При збиранні найкраще білизну зараз переглянути й пересортувати. Лише недбалі господині кидають білизну без думки до коша. В порядному господарстві білизну переглядають і при збиранні кладуть ушкоджені штуки на бік. по можливости направляють ще заки намочать. Але праннями знову багато ушкодиться. Тому при збиранні кладуть ушкоджені штуки на бік. Однакове складаємо до однакового. Ушкоджені штуки даємо на маґель щойно по направі.

Не раджу направляти білизни аж по прасуванні. Направкою білизна помнеться і треба ще раз прасувати.

По пранні господиня ще не може собі відпочити. Чекає-ж на неї тільки [illegible] праці! Відпічне собі аж тоді, як випрасовану, чисту та направлену білизну зложить до шафи.

Лю—Ко.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Сторінка без політики.

Припадок відкрив діямантові поля.

Венезуеля — це невелика република в південній Америці, відома м. ін. зі своїх діямантових піль. На території Венезуелі є безліч теренів, багатих у ці дорогоцінні камінчики, та найбагатші з них — це береги й дно ріки Пао в окрузі Болівар, відкриті щойно в червні цього року. Це відкриття прийшло припадково, щасливою знахідницею була одна прачка, на прізвище Рамона Гітерер.

Одного дня — в гарний червневий ранок Рамона винесла своє білля на беріг ріки Пао. В останніх днях падав дощ і ріка прибула та її русло стало скоріше. Раптом Рамоні вихопилася з рук одна сорочка, яку вона прала й поплила з водою. Рамона, не надумуючись довго, скочила до води і вспіла схопити свою сорочку. Опісля, бродячи водою у напрямі берега, вона ненадійно скалічилася в воді до якогось гострого камінчика. Глипнувши у воду — вода була в цьому місці доволі плитка — вона побачила на дні безліч ясних камінців, що блестіли у сонішнім світлі. Вона зацікавлена схилилася і набрала їх цілу жменю. Потім всипала їх недбало в кишеню й пішла до хати.

В хаті висипала камінці зовсім байдужно на полицю, постановивши собі принагідно запитатися в місті, що це за камінчики. За яких два дні вона й справді була в місті, вступила до ювиліра — і мусіла широко відчинити очі з дива, коли ювилір сповістив її, що її камінчики — це найчистішої води діяманти.

Того самого дня вістка про це розійшлася по цілій околиці, а на другий день сотні людей — мужчин, жінок і дітей — бродили по дні ріки Пао і шукали діямантів. А діямантів було вбрід! Ба — вістка поширилася ще дальше, дійшла до столиці Венезуелі Каракас та відти в широкий світ. Над рікою Пао зароїлося. Вона сталася Меккою шукачів діямантів.

Під цю пору тисячі людей днями і ночами бродять по воді і шукають діямантів. Шукають теж у прибережнім намулі, а навіть на теренах, положених близько ріки. Діяманти трапляються всюди, так що досі нема причини нарікати: найдено тисячі найдорожчих на світі діямантів білого коліру. Одначе вільне добування діямантів у кориті ріки Пао скінчиться небавом, бо коло двадцять підприємств переговорює з урядом у справі виключної експльоатації діямантодайних теренів. М. ін. за таку концесію старається теж одна нюйорська фірма, яка вже навіть вислала на місце своїх робітників і технічний персонал.

——oo——

Нові жіночі професії.

„ПОКЛИЧТЕ МІС ДЖЕФЕРСОН“.

Громозвід знає Европа завдяки Америці. Громозвід відкрив Венямин Франклін 150 літ тому. Його завдання знаємо: він мусить небезпечний для життя людини та його майна грім звести на інший, безпечний шлях. І замість грім має вдарити в якийсь гарний високий будинок, він спливає по дроті громозводу й щезає в землі.

Тепер американські часописи повідомляють про нове відкриття громозводу... жіночого громозводу, який виявився неменше корисний від звичайного сталевого громозводу.

Не думайте, що жіночий громозвід має, скажім, боронити мужів перед громами їх жінок. Ні, жіночі громозводи призначені справді для жінок і ними користуються здебільша мужчини, одначе мужі не мають з того такої безпосередньої користи. Жіночі громозводи служать у виключно торговельно-купецьких ділах.

Жіночі громозводи завели в себе всі великі американські магазини. Буває дуже часто, що котрась з експедієнток у великім русі й поспіху помилиться. От і тоді, коли експедієнтка помилилася, починає функціонувати громозвід. Одна з пань дістала замовлений товар не на час, іншій післали на фальшиву адресу, третій вислали не те, що вона купила.

Така помилка ще невелика страта, але кожна жінка ледви чи пропустить нагоду, щоб з такої помилки не зробити великої справи. Адже кожній жінці здається, що купець мусить лиш про неї памятати і про неї дбати. Автім така помилка — цеж прегарна нагода виговоритися й виладнатися зі щирого серця. А хіба мало таких жінок, що лиш ждуть тієї нагоди, щоб можна було комусь наговорити цілу копицю. При тому жінки хочуть завжди, щоб вони мали рацію...

Колиж трапиться у такому магазині помилка, клієнтка прибігає схвильована з обуренням і гнівом небавом до магазину. Її треба якнайшвидше заспокоїти і дати їй „сатисфакцію“. Важко й недоцільно в такій великій фірмі розшукувати та устійнювати, хто провинився. Тоді на сцену входить „жіночий громозвід“, що його в багатьох магазинах називають „міс Джеферсон“.

„Міс Джеферсон“ кличуть негайно до шефа. Він дивиться на неї:

— Що ви знову наробили, міс Джеферсон? Як ви могли замінити сукню нашій найкращій клієнтці? Ця пані купила собі в магазину сукню, а ви посилаєте їй якусь гидку, жовту ганчірку. Хіба ви не бачите, що її величина леди 40, не 46? Цеж просто неймовірне. Якщо таке щераз повториться, то ви будете приневолені шукати собі іншого місця.

„Міс Джеферсон“ блідне, тремтить зі страху, в неї на очах показуються сльози... Клієнтка заспокоюється і відходить вдоволена. Адже в цій фірмі так дбають про своїх клієнтів!... Автім чиє серце не змякне на вид нещасної, заплаканої, спантеличеної експедієнтки? І котрій жінці не припаде до смаку й не схлібить зменшення її талії.

„Громозвід“ перечікує терпеливо бурю і жде, поки її не „вибачать“ і не позволять відійти на своє місце. Там вона жде спокійно, читаючи собі книжку, чи використовуючи якусь іншу працю, аж поки знову не зявиться нова огірчена клієнтка. Ця посада дуже добре платна, одначе кандидаток на неї куди менше, як би воно здавалося. Щоби бути добрим „громозводом“, треба мати ще й деякий акторський талант. Чим більше сліз, більше виявів страху і збентеження, тим кращий ефект, тим більше вдоволення клієнтки, яка напевно не лиш не покине фірми, але ще і своїх знайомих туди затягне.

МІС РОДЖЕРС — НАЗОВНИЦЯ.

Таких нових професій як нпр. „жіночий громозвід“ в Америці тепер чимало. Молоді подружжя дуже часто клопочуться, яке імя вибрати для своєї першої дитини. В Америці є окремі словарі, спеціяльно на те призначені. Та словарі не все можуть помогти в біді. Батько й мати хочуть, щоб імя їх дитини не було старомодне і з другого боку, щоб не було дуже дивоглядне і крикливе. Іменем дитини турбуються молоді родичі ще довго перед тим, заки дитина прийде на світ. І тоді в пригоді стає порадниця-назовниця, яка находить саме відповідне імя для дитини, сина чи доньки.

Ці назовниці незле заробляють. Одна з них міс Роджерс із Ню Йорку прославилася на ціле це міліонове місто. Щоб до неї дістатися, треба день передтим записуватися на листу. В її ждальні кожного дня вичікує на поради повно людей.

Імена треба придумувати не лиш дітям. Люди відкривають нові гостинниці, ресторани, бари, модні сальони, кіна, інститути краси і т. д. Вони теж хочуть мати якусь нову добру назву та йдуть за порадою до спеціялістки від назв. А воно справді важко знайти нову назву для якоїсь нової фірми, чи нового продукту. Не диво, що міс Роджерс та багато її наслідниць мають „повні руки“ праці й не мають навіть часу відпочати.

ПЛАТНЯ ЗА БІЛЬ ГОЛОВИ.

В однім великім часописі в Шікаго появилося недавно дивоглядне оголошення такого змісту:

„Жінки, що нарікають на часті й сильні болі голови, можуть дістати постійну працю. Висока платня. Звертатися на...“ і т. д.

Це оголошення дала лічниця, яка хотіла випробувати новий лік на біль голови. До того треба було 10—15 жінок, які терплять на біль голови. До лічниці зголосилося чимало канди[датк]ок, з яких вибрали відповідну скількість. Кожна з них дістала 50 дол. місячно й повне удержання. Досліди над ліком ще не закінчилися і ліку ще на ринок не випустили. Лікарі запевняють, що досліди триватимуть ще може цілий рік. Усі жінки, що дістали таку знаменну посаду, побоюються тепер лиш одного, щоб їх припадково не перестала боліти голова.

——o——

Коли медвідь вирветься на волю.

В Пітсбургу (Америка) скоїлася недавн[о] ...ка пригода. Розярений і майже скажений [з] спеки величезний медвідь, якого недавн[о] [до]ставили до тамошнього зоольогічного город[у] зі Скалистих Гір, виломив сталеву решітку своєї клітки і несподівано зявився серед ... вачів городу.

Серед прохожих счинилася жахлива па[ні]ка. Прохожі кинулися навтьоки, куди хто ... Чотироножний утікач успів серед тої ... щезнути за воротами городу. Поліція ... на автах йому назустріч. Медвідь, осле[плений] дико й увесь час порикуючи пустився ... річки. Всі, що купалися, здебільша жінки і [ді]ти, з диким вереском вискочили з води. ... повилазали на дерева, інші повскакували [на] ступні авт, що проїздили вулицею.

Медведеві вдалося обманути своїх ... і він добився в околицю, забудовану ... віллями. В одній хвилині цілу дільницю ... мело й тоді хижак спинив трохи свій б[іг].

Там його дігнала погоня, присутні ... гічного городу з директором на чолі. ... магалася велитня зі Скалистих Гір ... вого. Та це було не лиш важке, але й ... не, бо оскаженілий звір кидався на людей. ... директор городу, раз-не-раз, сам ... дведя, свого вихованця й любимця.

Ще довго переживав Пітсбург ... спричинив медвідь. Щойно коли всі ... переконалися, що медвідь не живе, ... мешканці до своїх віль та купальники ...

Тільки зоольогічний город був ... дня пустий. Не було охочих оглядати ... сля недавних хвилин жаху.

Пан і владика 10.000 остр[овів]

Гусейна Нурудіна Іскандера II. ... врочисто королем 13 провінцій і 12.000 ... вів. Правда, підчинених йому ... і нема теж 12.000 островів, ... одначе Іскандер II., як усі ... звичайно гордиться своїм ...

Він сидить на престолі султана ... Так називається група коралевих ... Індійськім океані, 800 км від Цейлону ... тубільців магометан признає Іскандера ... володарем.

Резиденція султана находиться ... Малі, де теж і відбулася коронація ... провінцій і 12.000 островів ... служити своєму дорогому королеві ... них британського уряду, які ... ремонії коронації, зложив ... королеві.

Справжню владу над „12.000 островами“ ... очевидно, англійський урядовець, ... контролює вивіз кокосових горіхів, ... вудженої риби й черепах, ... у султанській палаті. На його ... гового дня після коронації Іскандер ... свого найстаршого сина Алі ... майбутній „володар 13 провінцій“ ... англійської мови та европейських ...

Малий князь не хотів ... їхати. Він кусав, драпав, ... глухі на його просьби ... ця в моторівку, хоч навіть сам ... султан 12.000 островів просив ... лити синові прожити ще рік в ...

Іскандер II. побачить свого ... наслідника щойно за рік.

Припиняли діяльність Читальні „Просвіти“ в Ортиничах.

На руки голови читальні „Просвіти“ в Ортиничах, самбірського повіту, о. Івана Бугери, самбірське староство надіслало письмо, яким повідомило Виділ читальні, що припиняє діяльність читальні, бо вона виходить поза межі статуту і загрожує прилюдній безпеці, спокоєві та порядкові.

Зокрема староство подало такі причини припинення:

W szczególności wymienione stowarzyszenie oparte na statucie, przyjętym do zatwierdzającej wiadomości decyzją Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie z dnia 7. IX. 1926 r. L.: B: P: 12660/26:

1) Z początkiem maja b. r. urządziło zbiórkę publiczną bez zezwolenia władzy na koszta wniesienia protestu przeciwko rzekomemu projektowi oddania dobra gromadzkiego pod Zarząd gminy, — dopuszczając się tym przekroczenia działalności statutowej.

2) Dnia 12. maja b. r. przewodniczący „Proświty“ dopuścił się naruszenia przepisów ustawy o ochronie Imienia Pierwszego Marszałka Polski — nie dopuścił do dzwonienia w dzwony cerkiewne w „chwili ciszy“.

3) Członkowie Czytelni „Proświty“ dopuszczają się stale zakłócenia spoczynku nocnego mieszkańcom tej wsi urządzając w lokalu „Proświty“ awantury, krzyki i t. p.

4) Dnia 9. maja 1937 r. i 31. maja 1938 r. został pobity przez członków tej czytelni sołtys gromady w związku z wykonywaniem swych czynności urzędowych w czytelni „Proświty“.

Powyższe okoliczności w zupełności uzasadniają zawieszenie działalności stowarzyszenia bez stosowania jakichkolwiek łagodniejszych środków prewencyjno-represyjnych.

Хоч читальня має право внести відклик до воєвідства, то це не стримує виконання розпорядку староства і читальня мусить зараз припинити свою діяльність.

Хроніка Совітської України.

ПАМЯТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ.

Дня 2-го серпня ц. р. у Києві, у салі „Палацу піонерів і жовтенят“ (так зветься тепер будинок колишнього купецького зібрання, де зараз бувала за свого життя письменниця, де час до часу — дуже рідко через свою соромливість — (читала вона свої твори) відбувся урочистий вечір, присвячений її памяті. Салю переповнили вчені, письменники, студенти. З рефератом про творчість і життя письменниці виступив Стебун. Вірші, присвячені їй, відчитали поети Рильський, Малишко, Турніпська. Читали також переклади її творів у мовах російській та жидівській. Вечір закінчився концертом, на якому виконували (спів та декламація) твори Лесі Українки. За тамошнім звичаєм на вечорі вибрали численну президію, але не було в ній ні одного прізвища рідні письменниці. Невже нема вже нікого в живих, чи може [illegible] Києва та України взагалі для них шкідливе?!

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ.

Інститут історії Академії Наук УССР здав до друку перший том „Історії України в документах і матеріялах“, що охоплює період „Київської Руси від IX-го до XII ст. Туди ввійшли „нові документи“ літописів і архівальних матеріялів. Розмір книги — 20 друкованих аркушів.

ДО 125-ЛІТТЯ НАРОДИН ШЕВЧЕНКА.

Президія Академії Наук УССР зобовязала Інститут Літератури видати до ювилейних днів перший том академічного видання творів Шевченка і вжити всіх заходів до випуску другого тому. Інститут літератури повинен також видати науковий збірник, присвячений ювилеєві і низку науково-популярних брошур про життя і творчість поета. Інститут етнографії і фольклору ладить збірник „Шевченко і народня творчість“. Бібліотека Академії Наук підготовляє бібліографію всіх видань творів Шевченка і організує виставу, присвячену життю, революційній діяльности і творчости поета.

Винницький літературний музей імени Коцюбинського організує велику виставу, присвячену життю і творчости Шевченка.

ТЕАТРАЛЬНИЙ СЕЗОН.

Державний український драматичний театр імени Франка відкриває сезон песою Корнійчука „Правда“. Далі він покаже премієри: „Ревізора“ Гоголя, „Богдана Хмельницького“ Корнійчука у постанові Гната Юри. У звязку з 125-ми роковинами народин Шевченка театр ставить песу С. Голованівського „Доля поета“. Театр ім. Заньковецької до цього ювилею готовить „Гайдамаків“.

Київська столична орденоносна опера ставить „Отелло“ Верді (театральна критика робить закид, що не розуміє такого вибору, але ж це справа панове критики, особливо попікшись раз на „Тарасі Бульбі“!). Взагалі щось „контрреволюційне“ є в цій київській опері. Наприклад: взяла „дуже патріотичну“ оперу „Івась Сусанін“ (для тих, хто цього не знає — ця опера за часів царату звалася „Жизнь за царя“). Було багато розмов, але чомусь то її знято. Але мабуть, щоб виправдати себе з цього приводу київська опера відкидає і балет „Лісова пісня“ на сюжет Лесі Українки.

Дніпропетровська опера робить навпаки. Вона ставить „Енеїду“ Лисенка й „Івана Сусаніна“. „Зрусифікуються“ ніколи не пошкодить.

ПАМЯТНИК АРХИТЕКТУРИ „СТАРОДАВНЬОЇ РУСИ“.

Експедиція інституту археольогії Академії Наук УССР закінчує розкопи старовинного архитектурного памятника „Київської Руси“ — колишньої Десятинної церкви в Києві.

На глибині 2—3 метрів розкрили стіни, які добре збереглися, знайдено капітель з ріжним орнаментом, що теж добре зберігся, фрагменти мармурових прикрас і куски фресок.

Совітська часописна замітка з цього приводу закінчується так: „Київська Десятинна церква була зруйнована підчас татарської навали в XIII-ому сторіччі. Розкопи її руїн дають змогу відтворити цей чудовий памятник архитектури стародавньої Руси“.

До цього можна додати, що київська Десятинна церква збудована на місці зруйнованої, теж була зруйнована підчас московської навали в XX-ому сторіччі.

НЕ ТІЛЬКИ РУЙНУЮТЬ, АЛЕ І ГРАБУЮТЬ.

В останніх днях серпня у Москві мають відкрити у місцевому літературному музею виставу „Слово о полку Ігоревім“. Буде там відділ на тему „Слово“ в старому і новому мистецтві“. Вичисляють експонати цього відділу, а між ними „ценнейшие“, а саме фрески і мозаїка XI—XII ст.: мозаїка зі зображенням Дмитра Солунського, фреска зі зображенням пророка Самійла (буцімто святий і пророк можуть дати уяву про одяг та озброєння вояків Київської Руси?! так принайменше компетентно заявляє московська „Правда“), а також плоскорізьба, що зображає „конных русских витязей“.

Але кияни зараз нагадають осбі, що це-ж справді унікати, ця фреска і мозаїка: вони знаходились у Михайлівському монастирі, а плоскорізьба теж була там вставлена в мур і теж була найціннішою памяткою української різьби XII-го віку, це було ніби зображення князя Ізяслава з Дмитром Солунським.

А казали, що по зруйнуванні Михайлівського монастиря всі стародавні цінности з нього передали до „заповідника“, яким є тепер київська Софія, а „заповідник“ і зветься заповідником тому, що звідти нічого не можна взяти, все мусить там залишатися. А ось речі з заповідника опинилися в Москві, як „ценнейшия русския древности“!..

Стара рецепта: присипляти Україну і грабувати її. Грабувати, зрозуміло, до деякого часу не так уже важко, а ось щодо присиплення якось не щастить, не хоче Україна під московською окупацією бути приспана, й бадьоро та свідомо почне діяти „в огні“!..

Л.

Заборона оснувати Кружок Т-ва „Сільський Господар“

В ГОРОДКУ, ПОВ. ЛІСЬКО.

Starostwo Powiatowe Leskie.
L. Pol. 6/98/38.

Lesko, dnia 30. lipca 1938 r.

Do
P. T. Założycieli Krużka Krajowego Gospodarczego T-wa „Silśkyj Hospodar“,
do rąk p. Dmytra Prysłupskiego
w Horodku.

Na zasadzie postanowień art. 14 i 41 Rozporządzenia Prezydenta z dnia 27. X. 1932 w przedmiocie prawa o stowarzyszeniach (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 808) zakazuję założenie Oddziału Stowarzyszenia pod nazwą Kółko T-wa „Silśkyj Hospodar“, ponieważ powstanie jego zagrażało by bezpieczeństwu, spokojowi i porządkowi publicznemu.

Stwierdzono bowiem, że znaczna część miejscowego społeczeństwa ruskiego przeciwstawia się zdecydowanie założeniu Kółka „Silśkyj Hospodar“ zwłaszcza, że założyciele stanowią element szowinistyczno-nacjonalistyczny i nie dają gwarancji prowadzenia pracy w ramach statutowych.

Wkońcu stwierdzono, że Kółko „Silśkyj Hospodar“ starano się założyć w miejsce Oddziału Gimnastycznego T-wa „Łuh“, którego to działalność zakazałem tut. prawomocnym orzeczeniem z dnia 22. kwietnia 1938 L. Pol. 6/26/38.

Od niniejszej decyzji wolno wnieść odwołanie do Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie, które podać należy przez tut. Starostwo w terminie dni 14, licząc od dnia następnego po doręczeniu.

Starosta powiatowy:
(—) Dr. Gąsiorowski.

Очевидно, основники роблять відклик і ждуть кращої правної інтерпретації права про стowариšення.

З українського життя в Югославії.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР У ПАМЯТЬ ЛЕСІ УКРАЇНКИ В БІЛГОРОДІ.

З нагоди 25-их роковин смерти Лесі Українки, Українська Громада в Білгороді уладила 6-го серпня ц. р. у своїй домівці літературний вечір, на якого програму склалися: реферат М. Заполенка про життя і творчість Лесі Українки і декляманції, які виконали пані: О. Волошинова, В. Доможирова та А. Сидоренко.

Про цей вечір появилася в місцевому сербському щоденнику „Време“ замітка М-ира, в якій автор в коротких, але яскравих словах дав характеристику поетки та зясував ролю її творів у розбуджуванні та закріплюванні національної свідомости між українцями. Такі вислови, як „Всі її твори проткані любовю до України та боротьбою за її національне визволення“... не часто можна зустрінути в сербській пресі.

Цим літературним вечором Громада відновила свою працю, після короткої літньої перерви, і почала енергійну підготову до нового сезону. Тепер відбуваються проби песи А. Володського: „Панна штукарка“. Вистава має відбутися 3-го вересня. Громада підготовляється до святкування десятих роковин свого іступування, що має відбутися 1-го жовтня.

—o—

Поголоски про зміни в православній єрархії у Польщі.

У православних колах Варшави, серед зацікавлених останніми загальновідомими подіями в православному світі чужинецьких пресових кол, а врешті й серед духовенства на Холмщині й Підляшші, кружляє від кількох днів настирлива поголоска про передбачені **персональні зміни** серед православної єрархії у Польщі.

Як довідуємося з достовірних джерел, можливість, що **митрополит Діонисій** мусітиме уступити та правдоподібно виїхати за кордон (до Франції), а його місце мав би зайняти **єпископ Сава**, ординарій новгородський, або навіть (чого ніхто не сподівався) о. архимандрит **Григорій Перадзе**, грузин, професор православної теольоґії варшавського університету.

Ця поголоска разом з багатьма коментарями викликала в православних колах велитенське враження.

На жаль, годі покищо устійнити, кільки в ній правди. Одначе вже сьогодні — розглядаючи можливість зміни на становищі православного митрополита, можна допускати, що з двох згаданих кандидатів більше виглядів має єпископ Сава, б. рос. старшина, один з ревних польонізаторів православія, ніж грузинський професор, близький своїми контактами до східних Православних Церков.

Єпископ Сава (Савєтов) перебуває від півтора року на самостійній новгородській катедрі, а передтим виконував обовязки єпископа-помічника при митрополитові Діонисієві, себто у варшавсько-холмській єпархії. На цьому становищі не тішився він ніколи симпатіями українського населення.

Можливість його кандидатури підкреслюють м. і. такі факти, як оцей, що саме він (а не арх. Олексій, як звичайно) їздив у минулому році з митрополитом до Румунії, недавно вславився організацією першого окремого приходу для православних поляків, а підчас останньої сесії парляменту польські опоненти наших послів висували його як звеличника польонізації.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Вівторок, 14 (2) серпня 1888.

ПОДОБАЛИСЯ СТАТТІ.

В першій новинці читаємо: „Світла ц. к. державна прокураторія так собі подобала вступні статті з двох попередніх чисел нашого часопису, а саме вступну статтю з суботішнього числа під наголовком „Політика бічних доріг“ і з понеділкового числа п. н. „Девять літ ери гр. Таффого“, — що забрала їх виключно тільки для свого ужитку, побоюючись, щоби читачі не прогнівались на нас за такі статті та не перестали читати нашого часопису. Внаслідок цього ми мусіли видати нині подвійне число, а за недобровільну переву перепрошуємо наших Вп. читачів, гріхи наші нехай впадуть на нас і на — ц.к. прокураторію“.

„ГОЛОВНА ПІДПОРА ВОЄННОЇ ПАРТІЇ“.

„Велику сензацію не тільки в Берліні, але й у цілій Німеччині та поза її границями викликала вістка, що ген. Мольтке дістав димісію зі становища команданта ґенерального штабу, хоч сам про те просив, покликуючись на глибоку старість і стан здоровля. Цісар іменував його предсідником комісії для крайової оборони. Наслідником Мольткого є ген. Вальдерзе, людина, яку уважають за головну підпору воєнної партії. Він вже нераз вів боротьбу з кн. Бісмарком за рішучий виступ. Вальдерзе у Відні „персона ґратіссіма“.

ВАТИКАН І НІМЕЧЧИНА.

Рим, 11. серпня. Папа наказав церковним достойникам підготовитись до найбільш торжественного приняття цісаря Вільгельма, якби він у попежовтня захотів загостити до Ватикану.

Чи читач „Діла“ конче мусить бути... „гайдамакою“?

До історії нотарійних випадків нищення або недоручування української преси, зокрема нашого щоденника на Волині, Холмщині й Підляшші прибув ще один факт.

Оце повідомляють нас, що наш передплатник **о. Гавриїл Коробчук**, православний парох в с. Бонча, красноставського повіту, на Холмщині, дістав з почтового уряду в Краснічині за останній місяць **лише 2 числа „Діла“ з допискою почтового урядовця на адресі: „гайдамака“!**

О. Коробчук — старший душпастир, парох найдалі на захід висуненого православного приходу, відомий як чесна, вартісна, спокійна людина і свідомий українець.

Від коли — цікаво було би знати — державні службовики з почти і яке право мають вести „політичну“ картотеку клієнтів почти та вписувати на їх адресу епітети на їх власних, оплачених готівкою почтових переказах.

У почтовому музею у Варшаві можна бачити листи, адресовані... поезією.

Історія комунікації знає теж випадки, що закохані почтовці писали любовні поезії на чужих посилках.

Але випадки, що ми їх навели, без прецеденсу.

Може тією справою заінтересувався б п. міністер Калінський?

——o——

СТРАШНА ЛЕТУНСЬКА КАТАСТРОФА НА МАДЯРЩИНІ.

Мадярська телеґрафічна аґенція повідомляє: Підчас повороту прогульки до Будапешту над мадярською пуштою дійшло до катастрофи мадярського літака з невідомих причин над пероном у Дебреччині. В катастрофі згинуло 9-ох мадярських журналістів і трьох членів залоги. Летунська катастрофа викликала велике пригноблення в журналістичних колах. Літаком мадярського т-ва летунської комунікації вилетіло 9 журналістів на летунськім рейді, що відбувається тепер на Мадярщині. В цьому рейді бере участь 30 туристичних літаків аероклюбів з Мадярщини, Польщі, Франції, Англії, Німеччини, Італії, Голяндії, Бельгії, Чехословаччини і Туреччини. Рейд закінчився щасливо. Учасники рейду, журналісти і запрошені гості відбували вчора традиційну прогульку до пушти Гортобадь. До катастрофи дійшло кілька кільометрів від Дебречина.

——o——

ПАЛЕСТИНА АРАБСЬКИМ КРАЄМ.

Емір Трансйорданії Абдуллаг заявив корреспондентові „Джугуріет“, що Палестина є виключно арабським краєм і що араби не згодяться на поділ цього краю. Єдиним виходом з ситуації було б лишити Палестину ще на 10 років під анґлійським мандатом. Жидівську імміґрацію слід обмежити до визначеної полоси. Жиди ... рисували б з прав меншин і були б репрезентовані розмірно в адміністрації краю.

——o——

ВИБУХ БОМБИ В ЄРУСАЛИМІ.

В середу вечором вибухла в Єрусалимі бомба недалеко яфської брами. Жертв у людях не було. В Яфі поліція стріляла до ... ячі заняли грізну поставу по ... на жидівський автобус.

——o——

НАРАДА МЕКДОНАЛЬДА З ЧЕМБЕРЛЕНОМ.

По повороті до Льондону мін. Мекдональд відбув нараду з прем. Чемберленом у справі положення в Палестині.

——o——

НІМЕЧЧИНА БУДУЄ З ПОСПІХОМ ТВЕРДИНІ.

„Парі Суар“ друкує сензаційний звіт свого кореспондента, який подав опис величезних німецьких фортифікаційних праць вздовж кордону з Францією і Бельгією. Кореспондент описує докладно німецькі фортифікації, над якими працює тепер понад 300 тисяч робітників-спеціялістів. Таких ліній є кілька. Одна з них називається лінія Зіґфріда, друга ... бурґа. Ці вістки потверджують інші французькі часописи. „Ле Жур“ пише, що будова фортифікацій може бути однією з ... ших подій у військовій ділянці ... бо в теперішніх умовинах ... мови про наступ на Німеччину ... мії, що мусіла би здобути ... кацій. Тому треба буде змінити ... тактику.

Батьки і діти під прапор „Просвіти“!

Засідання Найвищої Ради СССР

НА КРЕМЛІ.

ТАСС повідомляє: В середу 10. ц. м. відбулася на Кремлі у присутности Молотова, Калініна, Кагановича, Ворошилова і Хрущова друга сесія найвищої ради СССР. Денний порядок передбачує ухвалення буджету на 1939. р. Ця сесія має одночасно полагодити багато формальних справ, нпр. узгіднити законодавство СССР з законодавствами поодиноких союзних і автономних республік, ратифікувати багато міжнародніх договорів та затвердити декрети, видані в перерві між першою і другою сесією найвищої ради СССР.

У звязку з цим засіданням „Правда“ запевняє, що господарське, політичне і військове положення СССР дуже добре. Згадуючи про 100-міліярдовий буджет, „Правда“ підкреслює, що „значну частину цього буджету призначено на оборонні цілі“.

Найвища рада СССР приняла буджет та всі інші проекти і скінчила своє засідання по 9-ох хвилинах.

АКЦІЯ КИТАЙСЬКИХ КОМУНІСТІВ ПРОТИ ЧАНКАЙШЕКА.

Китайський амбасадор у Москві відвідав ком. Літвінова жалуючись на поведінку китайських відділів, що є під впливами комуністичної партії Китаю і совітських чинників, що вважають ці відділи передовою сторожею майбутньої китайської революційної армії. Комуністичні відділи, що є у провінціях Квантун і Кіянсі, страшенне грабують місцеве населення, нищать його майно і ведуть акцію проти Чанкайшека. Китайська влада ствердила, що згадані відділи дістають безпосередньо вказівки з Москви і тому китайський амбасадор звернувся до Літвінова за вясненням. Літвінов відповів, що нічого не знає про існування подібних китайських відділів, большевицький уряд не видавав ніяких вказівок і тому в цій справі слід шукати руки троцькістів або аґентів японської розвідки.

Італійсько-німецький летунський договір.

У звязку з приїздом маршала Бальбо до Берліна підкреслюють, що італійський гість, який тепер виконує уряд ґубернатора Лібії, не відвідав досі шефа німецького інституту для кольоніяльних справ ґен. фон Епа, лиш конферує виключно з ґен. Ґерінґом. На цій підставі здогадуються, що темою розмов є виключно летунські справи, та що вислідом розмов буде летунська умова між обома державами.

Підкреслюють ще, що Бальбо був давніше великим прихильником Франції та італійсько-французького порозуміння. Теперішній приїзд Бальба до Берліна доказує, що французько-італійське порозуміння тепер дальше, як колинебудь іноді.

НІМЕЧЧИНА Й ІТАЛІЯ БУДЕ НЕПЕРЕМОЖНА.

Підчас розмови марш. Бальбо із Ґерінґом, яка відбулася на прийнятті з Ґерінґа, ґен. Бальбо у відповідь на тост Ґерінґа відповів між іншим таке:

„Німеччина й Італія будуть непереможні, якщо під кермою Мусолінія та Гітлера вестимуть спільну політику.

Новий наступ національних частин

В ЕСТРАМАДУРІ.

З Мадриду повідомляють, що війська ґен. Франко почали вчора новий наступ на фронті Естрамадури в напрямі Альмадену.

Це невичайно важний відтинок з точки погляду загальної ситуації червоних. Наступ відбувається у важкім гірськім терені.

Нац. комунікат подає, що на відтинку ріки Ебро нац. війська зайняли багато важних становищ. На відтинку Естрамадури повстанці йдуть уперед в поясі між ріками Хархаліха і Гвадіяна. Всі ворожі протинаступи відбиті. **Нац. частини зайняли Казаз де дом Педро.**

НЕВДАТНІ НАСТУПИ ЧЕРВОНИХ.

Наступи червоних на війська ґен. Франка при усті рік Сеґре, Нохуера й Робахарцана закінчилися невдачею. Араґонські частини розбили третю крісову бриґаду.

На допомогу родині Касперських.

На допомогу жертвам бандитського нападу в Чижикові зложили в Адміністрації „Діла" дальше: **Іван Климко**, Львів, 5 зол., **Лікуванці пансіону „Надія"** в Черчі, 6.30 зол., з Шешор: **Олена Липинська** 1 зол., **д-р Денис Лукіянович** 1 зол., **О. і Г. Волки** 5 зол., **Ір. Ясінчук** 1 зол., **Назар Ясінчук** 0.50 зол., **М. Воробець**, Левандівка, 1 зол., **Н. К.**, 1 зол.

—o—

НОВИНКИ.

— З нинішнім числом „Діла" (176) висилаємо своїм точним Передплатникам як черговий **— за місяць липень** — повістевий, преміїний додаток **І. том повісти Бальзака: „УТРАЧЕНІ ІЛЮЗІЇ".** — Хто не прислав ще 25 сотиків на порто цієї книжки, нехай їх долучить до найближчої передплати. **Реклямації щодо цієї книжки Адміністрація „Діла" бере під увагу тільки до 14 днів.**

— Новий закон про лікарську практику. Від 10. серпня ц. р. обовязує новий закон про виконування лікарської практики. На основі нового закону право постійного виконування лікарської практики мають особи, які: 1) є громадянами Польщі, 2) мають лікарський диплъом, виданий або признаний одним з університетів Польщі, 3) відбули одноразову практику у шпиталі по одержанні лікарського диплъому, 4) два роки мешкали і відбували лікарську практику в сільських волостях або містах, що числять нижче 5 тисяч мешканців або пять років відбували військову службу в характері військового лікаря або бодай пять років займали становище та віддавалися теоретичним і практичним студіям в одній з клінік, чи в державнім заведенні гігієни, чи в шпиталях, поручених міністром суспільної опіки, 5) є вписані на лісту членів Лікарської Палати. Новий закон не торкається лікарів, вписаних на лісту членів Лікарської Палати перед 1. квітня 1939 р.

— Ловлять діти до польської школи. При вул. Понінського ч. 6 мешкає наш маляр Михайло Ільків з родиною, який при кінці шкільного року записав свого синка Ярослава до народньої школи „Рідної Школи" при вул. Супінського ч. 21. Перед кількома днями прийшов до помешкання п. Ількова якийсь „панок" кажучи, що є [illegible] з польської школи при вул. Кадецькій і почав переконувати жінку п. Ількова, щоб підписалась, що не буде посилати своєї дитини до школи „Р. Ш.", бо мовляв ця школа буде зліквідована вже з початком нового шкільного року і всі діти мусять перейти до польської школи при вул. Кадецькій. На доказ показав довгий спис ріжних наших людей, що мовляв вже підписали добровільно, що не будуть посилати своїх дітей до школи „Р. Ш.", лише до польської школи. Вимантивши таким підступним способом підпис жінки, „панок" заявив при відході: „Тераз я пані повем, на цо бил тен подпіс. Бендзєце тераз посилаць юж дзеці там, ґдзе ми хцеми. Бендзєце таньчиць так, як ми вам заґрами. Ви естесьце у нас, а не ми у вас" і т. п. теревені. Наші громадяни повинні викидати таких [illegible] за двері, якщо будуть далі ходити по хатах і виманчувати підписи. Якщо дійсно згаданий „панок" вимантив від когось підписи, батьки таких дітей повинні зголосити це Головній Управі „Рідної Школи" і посилати далі своїх дітей до шкіл „Рідної Школи". Це буде гідна відповідь на зазіхання всіх „ревіндикаторів", які почали ловити наших найменших навіть у Львові. Збільшена фреквенція дітей в усіх школах „Р. Ш." виявить всім „ревіндикаторам", що в Галичині на „ревіндикаційнім" конику далеко не виїдуть.

— Найближчі українські авдиції зі Львова. Львівська радіостація, що як відомо передає кожного тижня в середу українську радіоґазету в год. 14. та концерт з українських кружків після неї, передаватиме в цьому місяці ще кілька українських авдицій. Це буде літературна гутірка др. Марти Деркач „Шляхи творчости Лесі Українки" в пятницю 12. цм. в год 17.45—17.55 та тогож дня, в год. 21.00—21.10 господарська гутірка інж. Романа Голода „Годівля свиней" далі етнографічна гутірка ред. Романа [illegible]ського у вівторок 16. цм. (год. 21.00—21.10) про „Народній празник Маковія", опісля рецитації поезій сучасних українських поетів у польському перекладі в виконанні Льонгіна Гер[illegible] дня 24. цм. в год. 14.25—14.35 і нарешті гутірка „Жінка в Совітах", яку перед мікрофоном виголосить дня 26. цм. в год. 17.45—17.55 др. [illegible] Кононенко.

— Залізничі знижки в осінньому сезоні. Міністерство комунікації признало у звязку з акцією поширення сезону у краєвих живцях, індивідуальні 66-процентові залізничі знижки до 34-ох місцевостей на осінній сезон. Цей сезон почнеться 1-го вересня і буде тревати до кінця жовтня.

— Прогулька до Ворохти. Делеґатура ліґи для підмоги туристиці організує в суботу 13. ц. м. дводенну прогульку популярним поїздом зі Львова до Ворохти. Відїзд зі Львова 13. серпня ц. р. в год. 16.15. Відїзд з Ворохти 14. серпня в год. 18.53. Кошти переїзду в обі сторони 9.70 зол. Контрольні карти можна купити в білєтовій касі залізничої дирекції при вул. Красіцьких 5 та в бюрах подорожі.

— Пошесть черевного тифу в Надвірній. У Надвірній появився черевний тиф. У коваля Візниці захворіло три особи; дві з них померли до тижня.

— Виселили українську лікарку. Здолбунівське староство виселило на основі розпорядку про кордони держави з прикордонної смуги на Волині п-ю д-ра Ірину Прісневську, відому українську лікарку і діячку „Союзу Українок" у Рівному.

— Арештування. В середу 10. ц. м. коло год. 1.35 пополудні поліцай з Журавна арештував на вулиці біля Українбанку інструктора Х. В. М. з Журавна Михайла Мудрого. Арештованого відвів до станиці поліції в Журавні.

— 100 зол. гривни на провідника табору „Орлів". У станиславівському старостві відбулася розправа проти ред. Романа Данилевича, провідника табору „Орлів" у Боднарові. Його притягнуло староство до відповідальности на основі доносу поліції під закидом нарушення публичного ладу через улаштування публичних імпрез та зорґанізування нелеґального походу членів табору, які перейшли селом до церкви. Староство покарало Р. Данилевича гривною 100 зол.

—Бандитські напади польських парубків. Чисто польське село Чішки коло Львова відоме зі своєї „побожности і чесности", чим чваниться в книжці-історії свого села п. н. „Чишкі коло Львова", що появилася друком з нагоди 500-их роковин істнування чішецької парохії. Одначе факти зі щоденного життя говорять зовсім що іншого. Ось в суботу вечором 6. ц. м. вертався з Винник ковальський челядник 20-літний Евген Голод з Глухович. За селом Чішками загородило йому дорогу трьох невідомих йому з Чішок напасників, але завдяки своїй гідній поставі і зручности вийшов з цієї ситуації неушкоджений, лише удар ножа одного з цих „побожних" напасників розпоров йому блюзу і сорочку. Заохочені тим своїм подвигом чішецькі напасники прийшли на другий день, себто в неділю 7. ц. м. до Глухович на весілля вже коло 12 узброєних напасників з револьверами, втинками і ножами та почали показувати свою силу. На щастя дістали добру віддправу від гаївських хлопців і мусіли втікати з Глухович як не пишні. Хто знає чим булаб ця їх „ескапада" скінчилась, якби не поліцай, який відвів їх до Чішок. Оттака в них чесність і побожність, а заразом і відвага. — **Глухівський.**

— Хто виграв на льотерії? У нинішнім тягненні клясової льотерії впали м. ін. такі більші виграші: 25.000 зол. на ч. 36535. 15.000 зол. на ч. 74837 104509 153741. 10.000 зол. на ч. 21482 69263 111104 132045. 5.000 зол. на ч. 156072. 2.000 зол. на ч. 23609 26695 36613 69121 77604 155600. 500 зол. на ч. 10526 11354 21353 37816 87015 105939 121050 139760.

— Мати знайшла вкрадену дитину. В часі торгу у Сморжу біля Сколього Катерина Головчанська з Лавочного, проходячи через табор циганів, пізнала на руках в одної циганки свою дволітню дитинку, що пропала перед трьома місяцями. Головчанська закликала „Анно" і дитина розплакалася на руках циганки. Циганка твердить, що це її дитина, але Головчанська заявила, що це напевно її донечка. Поліція забрала дівчинку до громадського захисту у Сморжу аж доки не вияснить справи.

— Кепура має донечку. Польська преса пише, що жінка І. Кепури Марта Еґерт привела на світ доньку. Перед кільк. місяцями Кепура заперечував вістку, начеб його жінка була у відмінному стані, побоюючись за популярність славної співачки, яка їхала саме тоді за океан.

— Львівська хроніка. До бюра окружного „Звйонзку кулек рольнічих" при вул. Хоружщини ч. 12. дісталося в ночі зі середи на четвер трьох невідомих злодіїв, які розбили касу і забрали 1.500 зол. Злодії підождали в пивниці аж до рана і щойно по отворенні брами в 5-ій год. врані вийшли з криївки. За ними вибіг сторож, але злодії встигли втікти. — В ночі зі середи на четвер поліція уладила облаву в парку Костюшки і притримала 32 проститутки, які напаствували прохожих. — На перехрестю вул. Коперника і Словацького зударився самохід з трамваєм ч. 4. — При вул. Фоша помер нагло 66-літній Владислав Франц (Землковського ч. 1). — При вул. Рапапорта невідомі ножівники пробили Антона Ґарлінського.

—o—

З театру.

Великий Театр: „ШОСТИЙ ПОВЕРХ", песа в трьох діях (9-ох відслонах) Альфреда Жері, переклад Й. Бродського та Й. Вальдена. Гостинний виступ варшавського театру „Атенеум" Ст. Ярача.

Картина життя мешканців шостого поверху париської камениці з усіми клопотами, журбами, радощами і смутками її мешканців — це зміст нової песи. Акція песи обмежена ввесь час до мешканців двох невеличких мансардових кімнат, але її дієвими особами є всі мешканці шостого поверху, бо інформаційна агенція, себто язики цікавих жінок-цокотух — знаменито наладнана. Перед їхніми очима і вухами не скриється нічого, навіть найінтимніші переживання нещасливої дівчини-каліки, яку зводить „залізний" студент права Жонваль. Цей донжуан використовує всі нагоди. А що йому замало „одаліски" і дівчини-каліки — то під його дверима, а згодом і в нього звляється таємна „сіра дама", за якою слідкують всі жінки з 6-го поверху включно до господині. А тому кожна особа песи це прецікавий тип, якого ролю нелегко відтворити. Першорядні артисти театру „Атенеум" створюють креації на високому мистецькому рівні і разом дають справжній артистичний бенкет. Режисерія Ст. Пежановської продумана до найменших подробиць. Публики — як на огірковий сезон — дуже багато.

м. х.

Спорт.

УКРАЇНА—ГАРБАРНЯ.

В понеділок, 15 ц. м. в 17. год. (5 поп.) на грищі Чорних стрінеться дружина України з цьогорічним мистцем сильної краківської округи Гарбарнею. Ця перша стріча обох дружин викликала серед прихильників копаного мяча велике зацікавлення, бо Гарбарня — це недавній віце-мистець Державної Ліґи й крім Кракова та Висли найліпша краківська дружина й тепер один з найповажніших кандидатів до Д. Ліґи. По минулорічній деґрадації з Ліґи Гарбарня зреорганізувала склад дружини і представляє тепер собою грізного противника. Самі висліди змагань за вхід до Ліґи найкраще говорять про вартість цієї дружини, а саме перемога над Чорними 5:1, Ревером 7:1 і Домбом 4:2. Україна, по довшім відпочинку знову взялася солідно до тренінгів і поодинокі змагуни вже тепер виказують повну форму. Віримо, що Україна своїм знанням, волею та амбіцією продовжить гарно започатковану серію перемог над „заграничними" дружинами (Домб і Будафок) і докаже, що якби була здобула мистецтво Окружної Ліґи, то гідно булаб репрезентувала український спорт у фінальних змаганнях. Як довідуємося Гарбарня виступить у своїм репрезентаційнім складі з Вільчкевичом, Пазурком, Піонтком, Лесяком, Полюсом і Якубіком на чолі. Склад України подамо у чергових числах.

ЗОРЯ—ЗОЖА (Винники).

Товариська стріча обох дружин відбудеться в неділю, 14. ц. м. у Винниках на грищі Зожі. Початок стрічі в год. 4.30 пополудні.

Листування Редакції.

П. Василь Ц. у Нараєві: Не хочемо встрявати взагалі в полеміку на цю тему. Тому ми не приймали статтей з атаками на дану організацію і не вважаємо за потрібне справу якоюнебудь обороною розмазувати. Прошу зрозуміти ці наші мотиви.

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 12. 8. год. 8. веч. „Люди на кризі".

Субота 13. 8. год. 8 веч. „Втішаймось життям".

Театр Рімнородностей:

Від понеділка 11. 7. нечинний

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ДЕЛЯТИН:

12. 8. Мазепа.

НАДВІРНА:

16. 8. Пісня Бескиду.
17. 8. Чесна Сусанна.
18. 8. Пан Твардовський.
19. 8. Мазепа.
20. 8. Гетьман Полуботок.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

КУТИ:

12. 8. Орфей у пеклі.
13. 8. Шалена Льоля.
14. 8. Орленя.

Репрезентаційний цирк Станєвських (вул. Пелчинська).

Пятниця, 12. 8. одна вистава в год. 8.30 вечером.

Субота, 13. 8. дві вистави: в год. 4.30 попол. і 8.30 веч.

Неділя, 14. 8. дві вистави: в год. 4.30 попол. і 8.30 веч.

КІНА.

АДРІЯ: „Дорога до слави"; „Північ кличе".

АПОЛЬО: „Каліф із Багдаду" з Еді Кантором.

АТЛЯНТИК: „У пастці", „Джентельмен вірить жінці".

БАЛТИК: „Саротога", „Народини зірки".

ВАНДА: „Пан з міліонами".

ГРАЖИНА: „Пікова дама" на осн.Пушкіна", „Побралися завчасно".

ЕВРОПА: „Химерна експедіситка" з Даніелею Даріє.

КАСІНО: „Невдале подружжя".

КОПЕРНИК: „Тигр із Ешнапуру", Королівські дні в Парижі".

МАРУСЕНЬКА: „Тигр із Ешнапуру".

МЕТРО: „Дорога до Ріо" та „Нестерпна дівчина".

МІРАЖ: „Благословенна земля".

МУЗА: „Перегони".

ПАЛЯС: „Проступник".

ПАКС: нечинне.

РАЙ: „Панна Петрусь", „Тіні з Відня".

РІЯЛЬТО: „Чорні очі" з Сімоне Сімон.

РОКСІ: „Авдієнція в Ішлі" з Мартою Еґерт.

СВІТ: „Корабель невільників" та „Місткі халупи Фліп і Флип".

СТИЛЕВЕ: „Дівчина шукає кохання" та ревія.

ТОН: „Король бурлески", „Борнео".

УТІХА: „Ранова" та ревія.

ХИМЕРА: „Хлопці з Тиролю".

ФОТОПЛЯСТІКОН:

(за Марійською)

„Атени".

ФОТОПЛЯСТІКОН - „Світовид"

(вул. Коперника ч. 11 дім ф-ми Кал[illegible]ски)

„Еспанія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 12. серпня 1938.

6.15 Ранішня пісня, 6.20 Музика з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика у вик. сіль. орх., 8.00 Добрийдень наймолодшим, оповідання, пісеньки, мельодії, 12.03 Полуднева авдиція, 14.30 Спортові гутірка, 15.00 Біржа, 15.05 Госп. та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Крилата оплетничарка, авд. для молодших дітей, 15.30 Гутірка з хорими, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Калейдоскоп, розр. концерт: сопран, тенор, форт., кларнет, органи Вірціцера, муз. конферансієрка, 16.45 Кашубська Швайцарія, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Репортаж із життя музики, **17.45 Шляхи творчости Лесі Українки, в українській мові виг. д-р Марія Деркач.** 17.55 21.45 Спортові вістки, 18.00 Цікаве з природи та техніки, 18.10 Форт. рециталь, 18.45 Літер. хроніка, 19.00 Арії в вик. Цезаря Ковальського (баритон) у супр. форт., 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 Родинна льожа, розр. концерт, орх., вок. солісти, актори, 20.45 Веч. денник, 21.00 Програмова резерва, 21.10 Концерт муж. хору, у супр. форт., 21.55 Симфон. концерт, 22.55 Огляд преси, 23.00 Ост. вістки, 23.15—23.55 Легка й танк. музика (Варшава II).

Субота, 13. серпня 1938.

6.15 Ранішня пісня, 6.20 Музика з пл., 6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Орх., 8.00 Кінчаємо тиждень, погідна авдиція, 12.03 Полуднева авдиція, 14.00 Концерт банди, 15.05 Господарські та сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 „Буритина" кашубська казка, 15.45 Господарські вістки, 16.00 Веселі мигувці, розр. концерт, баритон форт. дует трубка, кларнет, 16.45 Пілсудський про польські орієнтації підчас війни, 17.00 Вістки з міста та провінції, 17.10 Спорт і ритм, гутірка, музика, 17.55 Гальо! 18.00 Наша програма, 18.10 Із фр. муз., 18.45 Поділля, поетична чвертьгодина, 19.00 Арії та пісні у вик. Ольги Ольгіни, сопран, 19.20, 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 З піснею і танком по центр. пром. окрузі, муз. свд., 20.00 Золотий ягайлонський вік, авд. для дітей; Поляки у Бразилії, 20.45 Веч. денник, 21.00 Гутірка зі слухачами, 21.10 Для села: Нар. капеля, 21.50 Спорт, 22.00 Година несподіванок, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Легка й танк. музика з пл. (Варшава II.).

Неділя, 14. серпня 1938.

7.15 Пісня, 7.20 Концерт орх., 8.00 Ран. денник, 8.15 Для села: Газетка, концерт, гармонійка, цимбали, 8.35 Львів здоровить, 8.40 Справа обезпечень на селі, **8.50 Які користи дає засів одноцілого збіжа, в українській мові виг. інж. М. Девосир.** 9.05 Органи Вірціцера, пл.,9.15 Трансмісія з Трок, 11.45 Фільм. огляд, 12.03 Концерт із участю В. Лицовської, пл., 13.00 Любовна недоля Асника, 13.15 Танк. музика, орх., пісеньки, скр., форт., 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Пісенька в житті та праці, гутірка для сіль. молоді, „Паломник Карацета" Ф. Гетля, Сільська капеля, Із побуту у хл. школі, 16.30 „Гвалт, що діється" ком. Ол. Фредра, 17.10 Скр. рециталь Е. Умінської в супр. форт., 17.35 Звук. тижневик, 18.00 Розр. концерт, орх., сопр., баритон, ревелерси, скрипка, саксофон, у перерві коло год. 19.00 Хвилина бюра студій, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Львівська карта: У роковини вел. перемоги, 20.35 Спорт, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.00 Та йой, вес. авд., 21.40 Фрагм. метчу Польща-Югославія, 22.10 „Кавалерія Рустікана" фрагм. з оп. Масканія, 23.10 Ост. вістки, 23.15—23.55 Танк. музика з пл.

Неділя 14. 8. год. 4. попол. „Втішаймось життям". Год. 8. веч. „Шостий поверх".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 12. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 18.00 19.00 20.10 Розр. музика, БІЛГОРОД 18.20 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 22.45 Циг. музика, 13.30 17.25 18.00 Орх. концерт, 19.00 Танк. музика, 20.20 21.00 Концерт орх. і сол. (оперекова музика), 21.50 22.00 Форт., ВІДЕНЬ 13.15 Легка музика, 16.00 Орх. концерт, форт., 18.50 19.00 Концерт сол. (альт і віол.), 21.10 Вечір пісні з Каринтії, 22.30 23.00 Концерт орх., тенор, ДРОЙТВІЧ 20.00 „Церульник із Багдаду" оп. Корнеліюса, КОШИЦІ 7.25 Преса, 14.10 18.45 Вістки, 18.00 „Дурний купив патент" веса, Шариські нар. пісні, Село та город. МІЛЯНО 17.15 Форт., 20.30 Розр. музика, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт. ОСЛЬО 20.45 21.00 22.00 „Мои сестри та я" оп. Бенацького, ПРАГА 16.15 17.00 Орх. концерт, 18.20 Танк. музика, 20.55 21.00 „Служба Божа" Янaчека на орх., хор і сол. голоси. РАДІО ПАРІ 18.00 Концерт із амер. консерваторії у Фонтенебльо, РИМ 17.15 Давня іт. музика, 21.00 22.00 „А те воліо торнар" оп. Ранцато. СОФІЯ 18.00 Легка музика, 19.15 20.00 21.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні.

Субота, 13. серпня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 19.00 Вес. муз. авд., 22.30 Легка й танк. музика, БІЛГОРОД 18.00, 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Орх. концерт, 17.30, 20.45, 21.00 Циг. муз., 18.35, 19.00 Орх., спів, ВІДЕНЬ 10.30 Розр. музика, 12.00 Концерт симф. орх., 14.10 Оперові й оперетові мельодії, 15.30 Для дітей, 16.00 Веселе муз. пополудне, 19.00 Весела каринтська авд., 20.10, 21.00 Веселий альпейський вечір, 22.00 Розр. концерт, КОШИЦІ 7.35 Преса, 14.10, 18.45 Вістки, 18.00 Спортові актуалії Закарпаття, „Америка в Чехословаччині" репортаж, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.00 Розр. концерт, 22.10 Концерт вестр. дуету, МІНХЕН 16.00, 18.00 19.00, 20.00, 21.00 „Валькірія" оп. Вагнера, ПРАГА 16.10, 18.20 Сальон. музика, орх., сол., 19.20, 20.00 Концерт військ. орх., 20.20, 21.00 „Експрес до Ніци" оп. Вайса, РАДІО ПАРІ 19.00 Пісні, 20.30, Театр Уяви, 21.10 Кабарет, 22.05 Симф. музика, РИМ 17.15 Спів, 19.30, 20.20 Розр. музика, 21.00 Комедія 21.40, 22.00 Розр. концерт, СОФІЯ 17.00 Камер. музика, 18.00 Легка музика, 19.00 Популярна музика, 20.00 Спів.

Неділя, 14. серпня 1938.

БЕРЛІН 14.00 16.00 22.30 Музика, БУДАПЕШТ 15.45 Орх., 17.00 Нар. пісні в супр. орх., 21.00 22.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 10.30 Сучасна форт. музика, 13.00 Легкий концерт, 15.30 Камер. музика, 17.00 18.00 Зальцб. фестіваль, 18.50 19.00 Сільська музика у вик. сол., 20.10 21.00 Розр. концерт, КОШИЦІ 18.00 Трансм. з Межилаборця: Краса межилаб. країни, Народні пісні, мнд. орх., Песімізм, поезія, МІЛЯНО 17.15 18.00 Муз. всячина, 21.00 22.00 Комедія, ПРАГА 12.25 Орх., 15.30 Легка музика, 17.00 Популярний концерт, 18.30 Концерт військ. орх., 20.50 21.00 „Ракош-Ракочій" балет Янaчека, РАДІО ПАРІ 18.00 Орх., 19.00 Сценка, 19.30 Легка музика, 20.15 21.00 22.00 23.00 „Трубадур" оп. Вердія, РИМ 17.15 18.00 Іт.-нім. концерт, 20.35 Розр. музика, 21.00 22.00 „Петро Ібетсон" оп. Дж. Тейльора, СОФІЯ 18.00 Легка і танк. музика, 19.00 Популярна музика, 20.00 Спів, меццосопран, 20.55 21.00 Фрагменти з оперет.

Радіокутик.

КОНФЛІКТ ФРАНЦУСЬКОЇ ПРЕСИ З РАДІЄМ.

Конфлікт щоденної французької преси з радієм, про що ми вже писали, до сього часу ще не покінчений. До старих непорозумінь дійшли нові обави. Річ у тому, що в деяких краях починає розповсюджуватись нова конкурентка газет „радіогазета", яка на оборотній ленті паперу друкує відомости, надавані певними стаціями. Французька преса в новому апараті добачує для себе грізного конкурента і наперед старається забезпечитись проти нього при помочі спеціальної устави. Слід зазначити, що „радіогазета" особливо швидко розвивається в Сполучених Державах Америки та в Англії.

ЯК ЗАРОБЛЯЮТЬ ФРАНЦУСЬКІ РАДІОАРТИСТИ?

Американська преса подає, що популярний у Франції радієвий комік Сен-Граніє за свої щоденні виступи перед мікрофоном одержує 800 долярів місячно. Тепер найліпше заробляючим французьким артистом є М. Шевальє, який однак не любить мікрофону. В осени цього року Шевальє заанґажовано до реклямових авдицій, за що Радіо-Сіте платитиме йому 700 долярів місячно. Американська преса вважає, що ці платні є дуже низькі.

ОПЛАТИ ЗА САМОХОДОВІ ПРИЙМАЧІ.

Товариство ББЦ запроєктувало осягнення додаткового приходу в сумі 100.000 фунтів річно. Цю суму замірює воно осягнути при помочі окремої оплати приймачів вбудованих в самоходи. При дотепер обовязуючих ставках — 10-шилінгова річна оплата обіймала всілякого роду радіоприймачі, які належали до одної особи.

НОВА РАДІОПОЛІТИКА В ІТАЛІЇ.

Товариство ЕІАР розпочало тепер будову великої кількости малих радіовисилень у всіх важніших містах Італії. Ці нові радіовисильні матимуть силу тільки 0,2 кв. і будуються з цією метою, щоби дати можність незаможним масам населення провінцій слухати радія при помочі найдешевших приймачів. По зреалізуванні нового програму в Італії буде всього при кінці 1939 року 48 радіостацій, числячи в тому і Триполіс та Аддіс-Абебу. Коло 25 з загального числа буде районовими висильнями, кожна більша група буде мати що дві або три різнородні програми на додаткових стаціях.

Товариство ЕІАР має тепер 882.500 абонентів і надіється ще в кінці сего року осягнути цілий міліон.

БІРЖА.

Львів 11 серпня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельґи бельг. 90.12—89.63 Доляри американські 5.30.50, 5.29.. Доляри канад. 5.29.03—5.26.50. Фльорени гол. 288.74—288.0, Франки фр. 14.62—14.42, Франки швайцарські 121.93—121.3.. Фунти анґл. 25.93—25.77, Гульдени дан. 100.25—99.75, Корони ч. 15.45—15.0.. Кор. дан. 115.70—114.85 Кор. норв. 130.. —129.25 Корони шв. 133.69—132.7.. Ліри італ. 23.65—22.95, Марки фінл. 11.. —11.25, Марки нім. 70.00 — 72.00, Бельги .. 26.10 —25.85 Марки нім. срібні 99.. — 96.00

Акції.

Банк Польський 127.00 Цукор. [illegible] Вугіль 35.50, Ліпльоп 95.50, Мост.. 16.75, Островець 71.00, Стараховиці [illegible], Габербуш 55.25

Папери.

4% пів. прол. внутр. 67.00, 67.1.. 3% ін. 1 ем. 83.50, серія непот. 3 пов. [illegible] 82.50 серія непот. 5. конверс. 70.00 [illegible] дол. 42.65 4 консол. 67.00

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 11. серпня 1938.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3.90 зл.

1 кг. масла бочков. яка. з опак. 3.3.. зл.

молоко 15—17 сот.

яйця (копа) 1.70 зл.

Тенденція вдержана на маслі, на молоко зниженкова, на яйця слабка.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.